18 ԱՊՐԻԼ 2000 ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 70 (2038)

Ազգ
Azg
armenian daily

Լոտոների համար մի «տխուր լոտո»

Կառավարությանը մոտիկ կանգնած աղբյուրներից «Ազգին» հայտնի դարձավ, որ այս օրերին աշխույժ քննարկվում է բազմատեսակ լոտոներին վերջ տալու հարցը: Ազգային մոլուցքի վերածված եւ այդ մոլուցքը շահարկող տարբեր կազմակերպությունների ու հեռուստաընկերությունների համար քննարկումների արդյունքում շուտով կարող է հայտնվել «տխուր լոտո», որը, ըստ լուրերի, պետականորեն իր ձեռքում կկենտրոնացնի ազգային մի վիճակախաղ, որի տարեկան եկամուտները, դատելով ներկայիս գործող լոտոների մասին պետական տվյալներից, կգերազանցի 5 մլրդ դրամ գումարի սահմանները: Մյուս կողմից, այսօր ժուռնալիստի տանը տեղի կունենա Վիճակախաղային բիզնեսի ասոցիացիայի նախագահ Արմեն Ստեփանյանի մամլո ասուլիսը, որը, ենթադրվում է, նվիրված կլինի Հայաստանում ազարտային խաղերի վիճակին:

ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒՆԵՐԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

«Հայաստան» հիմնադրամը սկզբնավորումից ի վեր չի ունեցել ոչ մի ձախողված ծրագիր»

Արձանագրեց նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը

Հոգաբարձուների խորհուրդն ընդունեց հիմնադրամի գործունեության հաշվետվությունը

ԱՆՈՒՇ ԲԱԲԱՅԱՆ

ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի, վարչապետի, ԱԺ եւ ՍԴ նախագահների, ինչպես նաեւ պաշտոնատար այլ անձանց մասնակցությամբ սկսվեց «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի նիստը: Բացի վերոհիշյալներից, որոնք նաեւ խորհրդի անդամ են, նիստին ներկա էին արտասահմանյան մի շարք երկրներում հիմնադրամի մասնաճյուղերը ներկայացնող հոգաբարձուներ:

Նրանցից չորսին՝ Մեծ Բրիտանիայից Նորայր Թորիկյանին եւ Արմինե Կարապետյանին, Կանադայից Մկրտիչ Մկրտչյանին եւ Մ. Նահանգներից Զավեն Խանջյանին հոգաբարձուների խորհրդի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը շնորհակալագրեր հանձնեց արդյունավետ գործունեության համար: ՀՀ նախագահի հրամանագրով Ֆրանսիայի մասնաճյուղի նախագահ Պետրոս Թերզյանը դարձավ հոգաբարձուների խորհրդի անդամ: Այնուհետեւ նախագահը հիմնադրամը գնահատեց որպես կայացած կառույց, որն ազգանվեր գործունեություն է ծավալել Հայաստանի համար հատկապես երկու կարեւորագույն ուղղություններով՝ Արցախ եւ աղետի գոտի: Այս կապակցությամբ հիշատակվեց անցյալ տարի շահագործման հանձնված Գորիս-Ստեփանակերտ ավտոճանապարհը, որը կառուցվում էր 95 թ.-ից ի վեր՝ «Ստեփանակերտ-Երեւան-Լոս Անջելես» հեռուստամարաթոնում կուտակված միջոցներով եւ Քերք Քրքորյանի ներդրումներով: Ներկայումս հիմնադրամի ուշադրության կենտրոնում է Հյուսիս-հարավ ճանապարհի շինարարությունը. աշխատանքները սկսվելու են շատ շուտով: Նիստին, ի դեպ, ներկա էր նաեւ ԼՂՀ վարչապետ Անուշավան Դանիելյանը: Ռոբերտ Քոչարյանն Արցախի առնչությամբ մասնավորապես նշեց, որ «պայքարելով արցախյան հարցի արդարացի եւ ազգային ինքնորոշման շահերից բխող լուծման համար՝ նախեւառաջ պիտի առաջ մղենք տեղի տնտեսությունը»: Հիմնադրամի դերն այս գործում ակներեւաբար մեծ է եւ հուսադրող է:

Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գարեգին Բ-ն ողջույնի խոսք ուղղեց հոգաբարձուներին:

Տես ► էջ 3

ԵՐԵՎԱՆ

Լրագրողական համերաշխության ցույց ԼՂՀ ներկայացուցչության առջեւ

ՄԻԼԻԹ ԳՐԻԳՈՐՅԱՆ

«Հայաստանի լրատվամիջոցների ներկայացուցիչները պատրաստ են օգտագործել բոլոր հնարավոր միջոցները՝ դատապարտված լրագրողին բանտից ազատելու համար»: Խոսքն արցախյան «10-րդ նահանգ» թերթի լրագրող Վահրամ Աղաջանյանի մասին է, որին ԼՂՀ նախագահի դեմ

մահափորձից հետո կալանավորել եւ դատապարտել են 1 տարվա ազատազրկման՝ չորսամսյա վաղեմության «Վերաբնակիչների համար բյուջեում փող չկա» նյութի համար: Ի դեպ, չստուգված փաստերի հերքումը տպագրելու պատրաստակամության պայմաններում: Այս փաստի անհեթեթությունը վկայակոչող բազմաթիվ արձագանքներից հետո, երեկ հայաստանյան լրատվամիջոցների ներկայացուցիչները Երեւանում ԼՂՀ ներկայացուցչության շենքի դիմաց ցույցով ակցիաների շարք սկսեցին՝ Վահրամ Աղաջանյանին անհապաղ ազատ արձակելու պահանջով:

Ընդունվեց Արկադի Ղուկասյանին ուղղված հայտարարություն, համաձայն որի հայաստանյան լրատվամիջոցներն ապրիլի 18-ից բոյկոտում են ԼՂՀ պաշտոնական լրատվությունն այնքան ժամանակ, քանի դեռ ազատ չի արձակվել Վ. Աղաջանյանը:

Տես ► էջ 2

Այցելություն Արկադի Ղուկասյանին

Միքայելյանի անվան վիրաբուժության ինստիտուտում ապաքինվող ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը երեկ, մահափորձից հետո առաջին անգամ, հանդիպեց Հայաստանի ԶԼՄ-ների ղեկավարներին: ԶԼՄ-ների ներկայացուցիչները հետաքրքրված էին Արցախի նախագահի առողջությամբ: Նախագահը թեպետ աշխույժ մթնոլորտում էր վարում զրույցը, այնուամենայնիվ, այսօր նա կրկին վիրահատական միջամտության կենթարկվի:

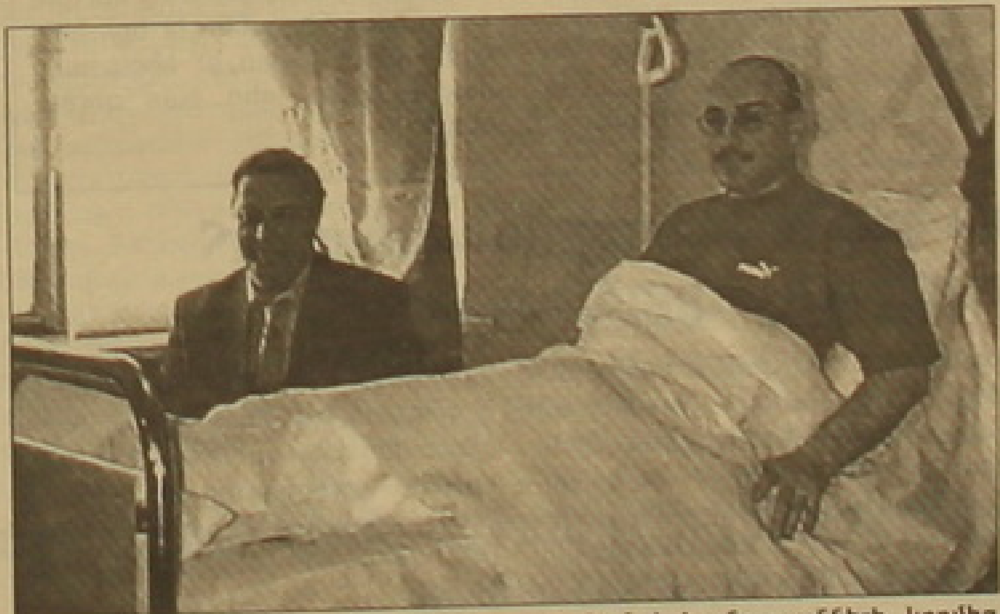

Արկադի Ղուկասյանը ԶԼՄ-ների ներկայացուցիչներին հայտնեց, որ նրանց հետ հանդիպումը գուցեեւ փոքր-ինչ ուշացած է, սակայն ցանկանում էր առժամանակ հետեւել իրադարձությունների զարգացմանը՝ ուսումնասիրելով հասարակության ընկալումը կատարվածին: Լրատվամիջոցների ներկայացուցիչները ԼՂՀ նախագահի ուշադրությունը հրավիրեցին լրագրող Վահրամ Աղաջանյանին ազատազրկման դատապարտելու որոշմանը՝ անընդունելի համարելով կատարվածը: Հետաքրքրվեցին հետահաբեկչական շրջանում Արցախում ստեղծված մթնոլորտով ու ազգաբնակչության տրամադրություններով: Հույս հայտնեցին, որ քննության ընթացքում իշխանությունների կողմից կպահպանվի օրենքի գերակայությունը: Երեկ ԼՂՀ նախագահին առաջինը հարցազրույցն էր տվել Արցախի հեռուստատեսությանը:

Ս. Պ.

Հունանյանների եւ մյուսների կալանքը երկարաձգելու միջնորդություն

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Հոկտեմբերի 27-ի գործով նախաքննությունն իրականացնող ՀՀ զինդատախազությունը ապրիլի 17-ին դիմել է Երեւանի Արաբկիր եւ Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքների առաջին ատյանի դատարան՝ գործով մեղադրյալներ Նաիրի եւ Կարեն Հունանյանների, Վռամ Գալստյանի, Էդուարդ Գրիգորյանի, Դերենիկ Բեջանյանի, ինչպես նաեւ պետական հանցագործությունների մասին չհայտնելու մեջ մեղադրվող Արմեն Հարությունյանի կալանքը եւս 2 ամսով երկարացնելու միջնորդությամբ: Այս մասին հայտնեց զինդատախազության քննչական բաժնի պետ, քննչական խմբի ղեկավար Արտակ Հարությունյանը: Հիշեցնենք, որ գործով 16 մեղադրյալներ գտնվում են կալանքի մեջ, իսկ 2-ի նկատմամբ խափանման միջոց է ընտրվել չհեռանալու մասին ստորագրությունը:

Միխայիլ Կասյանովը Ռուսաստանի վարչապետության թեկնածուներից է

ԼՈՆԴՈՆ, 17 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ապրիլի 16-ին ժամանելով Լոնդոն, ՌԴ ընտրված նախագահ Վլադիմիր Պուտինը լրագրողներին ասել է, թե երկու տարի հետո Չեչնիայում կկայանան նոր առաջնորդի ընտրություններ: Նա նշել է, թե ներկայումս մշակվում է Չեչնիայի իշխանության մարմինների համակարգի օրենքի նախագիծը անցումային շրջանում: «Ազատություն» ռադիոկայանի հաղորդմամբ, նա նշել է նաեւ, թե նոր կառավարությունում կպահպանվի Չեչնիայի հարցով փոխվարչապետի պաշտոնը: Պուտինն ընդգծել է, թե շարունակելու է սերտորեն աշխատել կառավարության հետ նաեւ նախագահ դառնալուց հետո եւ ավելացրել, որ վարչապետի թեկնածուներից է առաջին փոխվարչապետ Միխայիլ Կասյանովը:

Գոմաղբի հսկայական կույտ Վաշինգտոնի գլխավոր պողոտայում

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 17 ԱՊՐԻԼ, ՍՆԱՐՔ: Միջազգային արժութային հիմնադրամի եւ Համաշխարհային բանկի՝ թույլզարգացած երկրների նկատմամբ կիրառվող քաղաքականության դեմ բողոքի գործողության մասնակիցները չափազանց յուրահատուկ ձեւով են արտահայտել իրենց քաղաքացիական դիրքորոշումը: Դեպի Սպիտակ տուն տանող Փենսիլվանիա պողոտայի վրա, որը համարվում է Վաշինգտոնի գլխավոր փողոցը, նրանք գոմաղբ տեղափոխող մի բեռնատար են դատարկել: Այդ արժեքավոր բնական պարարտանյութը դատարկվել է ԱՄՆ նախագահի նստավայրից երկու քաղաքամաս հեռու: Ոստիկանությունը ձերբակալել է ցուցարարներից երկուսին, որոնք կասկածվում են տվյալ գործողության կազմակերպման մեջ: Կատարվածի հետեւանքների ոչնչացման սեւ աշխատանքներն իրենց վրա են վերցրել ԱՄՆ-ի մայրաքաղաքի Հասարակական աշխատանքների դեպարտամենտի ներկայացուցիչները:

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

«Միանշանակորեն անհանգստացած եմ»

Վարչապետ Արամ Սարգսյանը հոկտեմբերի 27-ի նախաքննության նոր ընթացքի մասին

«Դա դատաքննչական մարմինների գործն է: Ես դատաքննչական մարմիններում չեմ աշխատում, ուստի չեմ կարող գնահատել արդյունքները, բայց միանշանակորեն անհանգստանում եմ, ինչպե՞ս կարող եմ չանհանգստանալ տեղի ունեցածով, ոչ միայն ի պաշտոնե իբրեւ վարչապետ, այլ նաեւ որպես մարդ, որը նախկին վարչապետի հարազատն է», **«Ազգին»** հայտնեց վարչապետ Արամ Սարգսյանը՝ ի պատասխան այն հարցի, թե ինչպե՞ս է նա գնահատում հոկտեմբերի 27-ի պետական հեղաշրջման եւ ահաբեկչության գործով նախաքննության խմբի վերջին քայլերը, որոնք հավանություն չեն ստանում դատարանի կողմից: Փաստենք, որ հոկտեմբերի 27-ի նախաքննությունն իրականացնող խումբը հոկտեմբերի 27-ի գործով մեղադրյալ Ալեքսան Հարությունյանի կալանքը եւս երկու ամսով երկարաձգելու միջնորդությամբ դիմեց եւ առաջին ատյանի դատարան, եւ վերաքննիչ՝ երկու մարմիններից էլ ստանալով մերժում, այսինքն՝ թեեւ նախաքննության մարմինը պնդում է, որ Ալեքսան Հարությունյանը հոկտեմբերի 27-ի գործում ներքաշված է՝ իբրեւ հանցագործության դրդող, իսկ հանցագործությունը ահաբեկչությունից վերաորակավորվեց պետական հեղաշրջման, սակայն դատական համակարգը նրանց փաստարկները հիմնավոր չի համարում: Եթե այս պահին արդեն դատարանը հիմնավոր չի համարում Ալեքսան Հարությունյանին կալանքի տակ պահելը, ապա կարելի է կանխատեսել, որ երբ կսկսվի բուն դատաքննությունը, ապա նախաքննության փաստարկները կարող են առավել քան թույլ լինել, եւ գործին ներկա վիճակում սպառնում է փլուզում ավազե դղյակի պես: Արամ Սարգսյանը հրաժարվեց պարզաբանել, թե անհանգստացած լինելով՝ ի՞նչ անհրաժեշտ քայլեր է տեսնում հոկտեմբերի 27-ի նախաքննությունը ճիշտ ուղիով տանելու համար, որպեսզի լուծվի հակասությունը նախաքննության խմբի եւ դատական համակարգի միջեւ:

Ն. Դ.

ԱԶԳ

ընթացիկ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Հայաստանյան «արդարադատություն»

Տեսնվա՞ծ բան է, որ մարդը մեղադրվի «հայրենիքի դավաճանության», «ծանրագույն հանցագործություններում կասկածվող սպանության» մեղսակցության, այդպիսի հանցագործության «ղեկավարման» եւ ի հավելումն «ահաբեկչական գործողություն» մեջ, բայց նրան... նախնական կալանքից ազատեն: Եվ ազատեն գոնե ոչ թե միլիոնավոր դոլարների հասնող գրավով, այլ ընդամենը... չբացակայելու ստորագրությամբ: Ինչպիսի՞ վստահություն... զարհուրելի «հանցագործի» խաղաղացիական բարձր գիտակցության նկատմամբ: Մարդը, որին մահապատիժ կամ ցմահ բանտարկություն է սպառնում, չի փախչի, չի թաքնվի արդարադատությունից, հանգիստ կսպասի դատավարությանը: Կարեւորն այն է, որ նա տվյալ փուլում «այլեւս չի կարող խոչընդոտել հետաքննության հետագա ընթացքը»:

Աղետցուցիչ է: Բայց Գինեսի գրքում գրելու այս աղետցուցիչ վճիռն ընդունել է Արաբկիր եւ Քանաքեռ-Զեյթուն համայնքների առաջին ատյանի դատարանն ու հաստատել է վերաքննիչ դատարանը՝ ՀՀ Նախագահի աշխատակազմի նախկին ղեկավար եւ ապա խորհրդական Ալեքսան Հարությունյանի նկատմամբ: Դատարաններն առաջնորդվել են ոչ թե այն բանով, որ մեղադրյալին ներկայացված մեղադրանքները հիմնազուրկ են (նրանք, ըստ իրենց, այդ մեղադրանքը հաստատող ապացույցների գնահատման փորձ իսկ չեն արել), այլ միայն արդեն հիշատակածս նկատառումով՝ թող ազատության մեջ իր քեֆին մտեցի, քանի դեռ «չի կարող խոչընդոտել հետաքննության ընթացքին»:

Ազնիվ չէ, համոզիչ չէ: Անհեթեթ է:

Կամ՝ կամ: Կամ դատարանները խաբում են հասարակությանը, եւ Ալեքսան Հարությունյանին նախնական կալանքից ազատելու վճիռը հիմնված է այն բանի վրա, որ նրան մեղսագրվող հանցանքների ապացույցները վստահություն չեն ներշնչում, կամ մեր դատավորները կատարելապես անտեղյակ են օրենքից ու օրինականությունից: Վերջինին հավատալը մի քիչ դժվար է (վերջ ի վերջո իրավաբաններ են, գրողը տանի), մնում է առաջին վարկածը՝ դատարանները, մեղմ ասած, խախուտ հիմնավորումներ են տեսնում Ա. Հարությունյանին՝ մեղսագրվող հանցանքների ապացույցների մեջ: Այդ դեպքում ինչո՞ւ են պնդում, թե հիշյալ ապացույցներին նույնիսկ «չեն անդրադարձել»:

Պատասխանն ինքնստինքյան բխում է հարցից. այս կերպ փորձում են «փրկել...» հոկտեմբերի 27-ի գործը հետաքննող քննչական խմբի եւ նրա ղեկավար Գագիկ Ջհանգիրյանի հեղինակությունը:

Բայց ի՞նչ «հեղինակության» մասին կարող է հիմա խոսք լինել: Շատ եւ շատ ավելի կարեւոր է նորի օբյեկտիվ բացահայտումը, ճշմարտությո՛ւնը: Զոհերի հիշատակը, ժողովրդի արդարության վիրավորված զգացումը ա՛յդ են պահանջում: Եթե Ալեքսան Հարությունյանի մեղավորության կասկածը բավարար հիմքեր ունի, ապա նրան նախնական կալանքից ազատելը արբաղծություն է: Եթե այդ կասկածը բավարար հիմքեր չունի կամ, այլ խոսքով, քննչական խմբի մինչեւ այժմ ձեռք բերած ապացույցները բավարար համարվել չեն կարող, ապա ազնվություն պիտի ունենալ այդ մասին բարձրաձայն հայտարարելու: Այս դեպքում քաջություն պիտի ունենալ նաեւ նրան դիտելու ոչ թե իբրեւ մեղադրյալի, այլ առավելագույնը՝ կասկածյալի: Եվ Ա. Հարությունյանը դատարանի առաջ պիտի կանգնի զուտ իբրեւ այդպիսին: Այլապես անհնարին է համակերպվել այն մտքին, որ հայրենիքի ենթադրյալ «դավաճանը», հոկտեմբերի 27-ի զարհուրելի ոճրի ենթադրյալ «դրդիչն ու կազմակերպիչը» թեկուզեւ մինչեւ դատավարությունն սկսվելը ազատ շրջի, գուցե նույնիսկ՝ վերադառնա իր պաշտոնավարությանը:

Այսպիսի անբնական վիճակի մեջ չի կարելի դնել... արդարադատությանը: Եթե, իհարկե, սա արդարադատություն է, եւ ոչ այս կամ այն քաղաքական ուժի թելադրանքին ենթակա խամաճիկ:

ՌԱՖԻԿ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ, 17 ԱՊՐԻԼ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Երեւանի մետրոպոլիտենը, մայրաքաղաքի գլխավոր պողոտան, ինչպես նաեւ մարզամշակութային կենտրոնը այսուհետ կկրեն Հայաստանի ազգային հերոս Կարեն Դեմիրճյանի անունը: Ապրիլի 17-ին Կարեն Դեմիրճյանի ծննդյան օրը, տեղի ունեցան անվանակոչումների հանդիսավոր արարողությունները:

Երբ 1981-ին շահագործման հանձնվեցին Երեւանի մետրոպոլիտենի առաջին 5 կայարանները, երեւանցիների համար տոն էր. տրանսպորտի այս միջոցը ոչ այնքան անհրաժեշտություն էր, որքան հպարտության առարկա: Այն ժամանակ դեռ ոչ ոք չգիտեր, որ էներգետիկ ճգնաժամի տարիներին մետրոպոլիտենը դառնալու էր երթեւեկության գրեթե միակ անխափան միջոցը: Սակայն տրանսպորտը բնակչության միլիոնանոց սահմանագիծը անցած Երեւանի միակ խնդիրը չէր: Երեւանյան շոգ ամառը դժվար է պատկերացնել առանց պուրակների եւ շատրվանների, որոնց հավաքածուն է գլխավոր պողոտան՝ Դեմիրճյանի կողմից իրականացված ծրագրերից մեկը: Պատահական չէ, որ հենց այս պողոտայի սկզբնամասում տեղադրվեց ուշնչացրեց Ծիծեռնակաբերդի բլրին կանգնեցված այս կոթողը: Սակայն Դեմիրճյանի անձնական հսկողության շնորհիվ շատ կարճ ժամանակում համալիրը վերանորոգվեց, իսկ ավելի ճիշտ՝ կրկին կառուցվեց: Դեմիրճյանի տիկնոջ՝ Ռիմա Դեմիրճյանի խոսքերով, նա դեռ շատ անելիքներ ուներ, եւ եթե կենդանի մնար, ապա իր հիշատակը հավերժացնող դեռ շատ գործեր կաներ:

ԻՆ ՀՈՒՐ

Երեւանի մետրոպոլիտենը, Գլխավոր պողոտան եւ մարզամշակութային կենտրոնը՝ Կ. Դեմիրճյանի անունով

Երեւանում քաղաքաշինության ամենաբուռն շրջանը 1974-88 թթ.-ին էր, երբ հանրապետությունը ղեկավարում էր Կարեն Դեմիրճյանը. զուր չէ, որ ժողովուրդը նրան Կարեն Շինարար է անվանում: Հենց այդ տարիներին էր, որ կառուցվեցին Երեւանի մետրոպոլիտենը, «Զվարթնոց» օդանավակայանը, Մարզահամերգային համալիրը, երիտասարդական պալատը, «Ռոսիա» կինոթատրոնը, բազմաթիվ այլ կոթողներ, բնակելի շենքեր, արդյունաբերական շինություններ: Եւ անկախ նրանցից, թե դրանք ում անունն են կրում, ժողովրդի հիշողության մեջ այդ բոլոր շինությունները կապված են Կարեն Դեմիրճյանի անվան հետ եւ նրա հիշատակը հավերժացնող յուրօրինակ հուշարձաններ են:

«Կանաչ» գործարանի տնօրեն եւ Կարեն Դեմիրճյանի մտերիմ ընկեր Ռոբերտ Ենգոյանի խոսքերով, այս օրը տխուր է, քանզի առաջին անգամն է, որ Դեմիրճյանի ծննդյան տարեդարձը նշվում է առանց իրեն, իսկ ուրախ է այն պատճառով, որ մեծ թվով մարդկանց ներկայությունը վկայում է այն մասին, որ ժողովուրդը հիշում է նրա գործը:

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

«Ժողովրդական Արցախի միության» առաջին համագումարը

Ապրիլի 15-ին Ստեփանակերտում տեղի ունեցավ «Ժողովրդական Արցախի միություն» նորաստեղծ կազմակերպության անդրանիկ համագումարը: Ներկա էին ԼՂՀ Ազգային ժողովի նախագահ Օլեգ Եսայանը, վարչապետ Անուշավան Դանիելյանը, հանրապետության կառավարության անդամները: Ընդունվեց ԺԱՄ-ի ծրագիրն ու կանոնադրությունը: Կազմակերպության ծրագրում ամրագրված են ժողովրդավարության եւ ազատականության կարեւորագույն սկզբունքները:

Երեւանից ԺԱՄ-ի համագումարին հրավիրված էին մասնակցելու Հայաստանի Հանրապետական կուսակցության, ժողովրդական կուսակցության, ՀՌԱԿ-ի եւ ՀԴԿ-ի ներկայացուցիչներ: «Ժողովրդական Արցախի միության» անդրանիկ համագումարի բացմանը ելույթ ունեցան ՀՌԱԿ հանրապետական վարչության ատենապետ Ռուբեն Միրզախանյանը, հրավիրված մյուս կուսակցությունների ներկայացուցիչները:

ՎԱՆԱՁՈՐ

«Քաղաքը մեր տունն է, մենք պիտի մաքրենք»

Այսպիսի կարգախոսով անցած շաբաթ օրը Վանաձորում անցկացվեց սանմաքրման շաբաթօրյակ, որին ակտիվորեն մասնակցեցին քաղաքային բոլոր ՓԲԸ-ները, հիմնարկությունների, ուսումնական հաստատությունների մեծ մասը: Քաղաքից տեղափոխվեց ավելի քան 40 բեռնատար աղբ, շինարարական թափոն: Հաջորդ օրն աշխատանքները շարունակվեցին: Ծավալուն աշխատանք կատարեցին զինվորականները, որոնց շնորհիվ բարեկարգվեցին Գրիգոր Լուսավորչի, Օգոստոսի 23-ի փողոցների զգալի հատվածներ, արհեստական լճերի շրջակայքը:

Ինչպես տեղեկացանք Վանաձորի քաղաքապետ Ս. Դարբինյանից, շաբաթօրյակը նպատակ ուներ մաքրել քաղաքը ոչ միայն կուտակված աղբից, այլեւ բնակչության շրջանում ձեւավորել այնպիսի մթնոլորտ, որ նրանք մշտապես իրենց մասնակցությունն ունենան բակերը, փողոցները, պուրակներն ու այգիները մաքրելուն:

Ապրիլի 15-ը սանմաքրման տասնօրյակի առաջին օրն էր: Միջոցառումը շարունակվում է նաեւ այս օրերին:

Մ. Մ.
Վանաձոր

Լրագրողական համերաշխություն ցույց ԼՂՀ ներկայացուցչության առջեւ

Սկիզբը էջ 1

Նշված է նաեւ, որ Հայաստանի ԶԼՄ-ները ծեռնամուխ են լինելու ռուսաստանյան եւ ուկրաինական մամուլից քաղված նյութերի հրատարակմանը, որոնք վերաբերում են ԼՂՀ վարչապետ Անուշավան Դանիելյանի ու նրա շրջապատի դրիմյան գործունեությանը: «Այդ հրապարակումներում եղած փաստերից եւ ոչ մեկը չի հերքվել, Անուշավան Դանիելյանը չի դիմել դատարան», ասվում է հայտարարության տեքստում: Սփյուռքահայերին կոչ է արվում ցույցեր հավաքել այն քաղաքներում, որտեղ կան ԼՂՀ ներկայացուցչություններ:

Գրեթե բոլոր լրատվամիջոցների ներկայացուցիչների ստորագրություններով հաստատված հայտարարությամբ լրագրողական պատվիրակությունը՝ «Նորաթերթի» գլխավոր խմբագիր Սիեր Դավոյան, «Հայկական ժամանակի» գլխավոր խմբագիր Նիկոլ Փաշինյան, «Համագործակցություն եւ ժողովրդավարություն» հասարակական կազմակերպության նախագահ Մարկ Գրիգորյան, ներկայացան Հայաստանում ԼՂՀ ներկայացուցիչ Կարեն Միրզոյանին: Վերջինս, ինչպես հանդիպումից հետո նշեց Մարկ Գրիգորյանը, ընդունել էր, որ Ղարաբաղի իշխանությունները սխալ են վարվել Վ. Աղաջանյանի գործում եւ խոստացել էր, թե գործը կլուծվի ԼՂՀ օրենքների սահմաններում: «Օրենքի շրջանակներում հարցը քննելիս, համոզված եմ, Վ. Աղաջանյանը կլինի ազատության մեջ», նշեց Մ. Գրիգորյանը: Հայաստանում ԼՂՀ ներկայացուցիչը փորձել էր հավաստիացնել լրագրողներին, որ իրականությանը չի համապատասխանում Հայաստանում ստեղծված տպավորությունը, թե Ղարաբաղում մարտի 22-ից հետո ամբողջատիրական վարչակարգ է հաստատվել, որ ընդհակառակը՝ Ղարաբաղի իշխանությունները փորձում են ժողովրդավարություն հաստատել: Լրագրողները նշել էին, թե հետեւելու են Ղարաբաղի իշխանությունների հայտարարությունների եւ գործնական քայլերի համապատասխանությանը: Վահրամ Աղաջանյանի գործի հետագա ընթացքը լավագույն փորձաքար է՝ պարզելու ԼՂՀ իշխանությունների իրական մտադրությունները եւ գործերը ազատ խոսքի, ժողովրդավարության հաստատման կամ չհաստատման վերաբերյալ Ղարաբաղում: «Վերջին քայլերով ԼՂՀ իշխանություններն իրենց դրսեւորեցին որպես ամենատոտալիտար, ամենահակաժողովրդական իշխանություններ: Այս կերպ նրանք չեն կարող հասնել Արցախի ազատությանը», նշեց Ամ պատգամավոր, «Իրավունք» թերթը ներկայացնող Հայկ Բաբուխանյանը: «Pro Media» պրոֆեսիոնալ մամուլի ծրագրի մամուլի հարցերով խորհրդատու Ջանին Փերրի Ֆրենդն էլ տագնապ հայտնեց, թե լրագրողի ձերբակալումն ազատ խոսքի ձեւավորման գործընթացը ետ շրջող քայլ էր ոչ միայն Ղարաբաղում, այլեւ Հայաստանի լրատվամիջոցների համար:

Ցուցարար լրագրողները շարժվեցին դեպի կառավարության ընդունելությունների տուն, որտեղ «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհրդի նիստն էր ընթանում՝ նաեւ ԼՂՀ վարչապետի մասնակցությամբ: Այնտեղ, բացի ոստիկանների՝ շենքի դարպասներին մոտենալու արգելքից որեւէ արձագանք այդպես էլ չստացվեց: Ազատ խոսքի պաշտպանության կոչող լրագրողները ցրվեցին պայմանավորվածությամբ, որ երբ հայտնի դառնա ԼՂՀ Գերագույն դատարանում Վահրամ Աղաջանյանի գործի քննության օրը, Հայաստանից լրագրողական խումբ կմեկնի Ստեփանակերտ՝ տեղում իրադարձությունների զարգացմանը հետեւելու եւ արձագանքելու համար:

Ըստ Սնարքի, Հայաստանում ԼՂՀ ներկայացուցիչ Կարեն Միրզոյանը հերքել է ցուցարար լրագրողների, մասնավորապես Մարկ Գրիգորյանի պնդումները, թե իբր՝ Կարեն Միրզոյանը խոստովանել է, որ ԼՂՀ իշխանությունները սխալ են գործել Վահրամ Աղաջանյանի նկատմամբ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Թ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի խմբագիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562863, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրեն
ՀՐԱՅՐ ԶՕՐԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգչային ծառայություն / 562941
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Յղումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

«Իտեռան» եւ «Ռոսէներգոատոմը» հեռացվում են էներգետիկ բաշխիչ ցանցերի մասնավորեցումից

Դեսպան Դրյուկովը հակասություն է տեսնում

«Ցավոք սրտի, մենք էներգետիկայի նախարար պրն Զաղոյանից տեղեկություն ենք ստացել, որ «Իտեռան» եւ «Ռոսէներգոատոմը» հեռացված են բաշխիչ ցանցերի սեփականաշնորհման մրցույթից: Հիմնական պատճառը, որ նշված է Զաղոյանի տեղեկանքի մեջ, այն է, որ «Ռոսէներգոատոմը» չի անցել միջազգային աուդիտ, այլ ունի միայն ռուսաստանյան աուդիտի եզրակացություն: Այսպիսով, ռուսաստանյան ընկերությունները հեռացվում են մրցույթից: Այս գործը պետք է պարզաբանել: Տվյալ պահին կարող եմ միայն ասել, թե ցավալի է, որ ռուսաստանյան ընկերությունները գնում են Հայաստանից, եւ դա չի համապատասխանում Ռուսաստանի եւ Հայաստանի ձգտումներին: Երկկողմ մակարդակով որոշումներ են ընդունվել, որ մեր հարաբերությունները պետք է զարգանան հատկապես տնտեսության եւ առեւտրի ոլորտում: Ես կարծում եմ, որ նման հարաբերությունների զարգացումը հիմնականն է ռազմավարական գործընկերների համար, իսկ «Իտեռայի» եւ «Ռոսէներգոատոմի» հետ տեղի ունեցածը չի համապատասխանում դրան», **«Ազգին»** հավաստեց Հայաստանում ՌԴ դեսպան Անատոլի Դրյուկովը:

Իսկ զարգացումները շարունակվում են: Էներգետիկայի առաջին փոխնախարար Կարեն Գալուստյանը, որը նոր է վերադարձել «Իտեռայի» հետ մոսկովյան բանակցություններից, օրակարգում սպառված գազի դիմաց Հայաստանի չվճարումներն էին, դիվանագիտորեն նշեց, որ այսօր դժվար է Հայաստան մուտք գործող գազի ծավալների նվազումն ուղղակի կապել «Իտեռային» սեփականաշնորհման մրցույթից դուրս թողնելու որոշման հետ, սակայն փաստն այն է, որ արդեն 5-րդ օրն է, ինչ Հայաստան մուտք է գործում օրական 1,3 մլն խմ գազ, այնինչ այս պահի դրությամբ մեզ անհրաժեշտ է օրական 3,5 մլն խմ գազ: Ճիշտ է, մեր էներգետիկները հույսով են, որ ժամանակավորապես ընդհատված ՀԱԷԿ-ի գործարկումից հետո անհրաժեշտ գազի ծավալները մի փոքր կնվազեն 3,5 մլն խմ-ից, սակայն չմոռանանք, որ միջուկային վառելիքը եւ ՀԱԷԿ-ի անվտանգ գործարկմանն ուղղված վարկերը եւս ռուսաստանյան են, ավելի որոշակի` կապված են «Ռոսէներգոատոմի» հետ:

Կարեն Գալուստյանը հայտնեց, որ հայաստանյան 4 բաշխիչ ցանցերի սեփականաշնորհման մրցույթին ներկա դրությամբ մասնակցելու արտոնություն են ստացել 4 ընկերություն. ա) «AES Silk Road»` ԱՄՆ, բ) «Union Fenosa Acex»` Իսպանիա, գ) EDF` Ֆրանսիա եւ դ) ABB` Շվեյցարիա: Այս ամենը փաստացի, սակայն սեփականաշնորհման իրական հավակնորդները առաջին երկու ընկերություններն են` ամերիկյան «Մետաքսի ճանապարհը» եւ իսպանական «Union Fenosa»-ն, երկուսն էլ փորձ ունեն ԱՊՀ տարածքում աշխատելու: «Մետաքսի ճանապարհն» արդեն սեփականատերն է Թբիլիսիի «Թելասի» ցանցի, իսկ «Union Fenosa»-ն վերջերս գնեց Մոլդովայի բաշխիչ ցանցերը` անսպասելի ցածր գնով. 25 մլն դոլար: Ֆրանսիական EDF-ը սկզբում բավական խանդավառ էր, սակայն դեկտեմբերից սկսած այս ընկերությունը հրաժարվում է գործուն քայլեր կատարելուց: Մեր կառավարությունը չափազանց շահագրգռված է EDF-ին մասնավորեցման գործընթացում ներգրավելուց, քանզի Ֆրանսիայի հետ ծրագրեր են մշակվում նաեւ Հայաստանի գազի համակարգում համատեղ նախաձեռնություններ սկսելու ուղղությամբ: Հայաստանը հույս ունի անգամ Ֆրանսիային վաճառել «Հայռուսգազարդի» որոշ բաժնետոմսեր: Այս հինգշաբթի կառավարության նիստում պետք է վերջնականապես ամփոփվեն չորս բաշխիչ ցանցերի համար հայտարարված միջազգային մրցութային հանձնաժողովի որոշումները: Եթե, իհարկե, ԱԺ-ն չորոշի բաշխիչ ցանցերը դուրս բերել սեփականաշնորհման ցանկից, ինչի խոսակցությունները վերստին բորբոքվել են: ԱԺ-ում եւ ՀՅԴ, եւ ՀԺԿ անդամ պատգամավորները, «Օրինաց երկրի» ու ԱԺՄ-ի հետ, փորձում են համատեղ օրենսդրական նախաձեռնություն ձեւավորել: Ռուսական ընկերությունների դուրս մնալը մասնավորեցումից առավել լրջացնում է խնդիրը:

«Իտեռային» մեր պարտքը ոչ թե 30, այլ 20 մլն դոլար է

«Հայռուսգազարդի» տնօրեն Ռոլանդ Ադոնցը, որը օրերս է վերադարձել հերթական մոսկովյան բանակցություններից, ի պատասխան **«Ազգի»**` հստակեցրեց, որ մեր պարտքը «Իտեռային» 11 մլրդ դրամ է, ինչը կազմում է մոտ 20 մլն դոլար: Ընդ որում` այս պարտքը «Իտեռային» մենք պետք է վճարենք ոչ միայն զուտ տարադրամով, այլեւ ապրանքային ծածկույթով: 11 մլրդ դրամ պարտքից 4 մլրդ 480 մլն դրամը պետք է վճարվի տարադրամով, իսկ 6 մլրդ 679,8 մլն դրամը` ապրանքային ծածկույթով, վերջինս համարժեք է 12 մլն 603 հազար դոլարի:

Ռոլանդ Ադոնցը պարզաբանեց, որ պարտքի չվճարման պատճառով գազի մուտքը կրճատվել է, եւ այսօր մենք ստիպված ենք բավարարվել օրական 1,3 մլն խմ գազով: Հարցերի հարցը գազ սպառող ընկերությունների խրոնիկական չվճարումներն են: «Հայռուսգազարդը», ըստ Ռոլանդ Ադոնցի, վերածվել է յուրօրինակ մի բանկի, որը երկարաժամկետ եւ անտոկոս վարկերով է գազ տրամադրում թե «Նաիրիտին», թե ցեմենտ արտադրող ընկերություններին, թե ընդհանրապես գազասպառող արդյունաբերական ձեռնարկություններին, այնինչ «Իտեռան» Հայաստանի հետ չի ցանկանում աշխատել նման սկզբունքով, այսինքն` տրամադրել գազ, դիմացը ստանալ միայն վճարման խոստումներ եւ հետաձգման առաջարկներ` հատկապես էներգետիկ բաշխիչ ցանցերի սեփականաշնորհման մրցույթի միայն եզրափակմանը տեղեկանալով, որ իր գործընկերոջ աուդիտը չի համապատասխանում ՀՀ կառավարության պահանջներին: Ի վերջո կարելի էր փոքր-ինչ ավելի վաղ տեղեկացնել «Ռոսէներգոատոմին», որ ռուսաստանյան աուդիտի եզրակացությունը մեզ համար հիմք չէ: Չմոռանանք, որ շատ ավելի վաղ «РАО ЕЭС»-ը նման պատճառաբանությամբ դուրս էր մնացել մասնավորեցման հավակնորդների ցանկից:

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

ՓՈԽԱՆԱԿՈՒՄ

Երեւանից գնացին եւս երկու ադրբեջանցի ռազմագերիներ

Երեւանից ՄԱԿ-ի ինիցիատիվով Թբիլիսի, այնտեղից Բաքու մեկնեցին ադրբեջանցի 2 ռազմագերիներ: Սա հերթական փոխանակումն է Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միջեւ, որ իրականացվում է Կարմիր խաչի միջազգային կոմիտեի միջնորդությամբ:

21-ամյա Ահմեդ Ռահմանովն ու Ռովշան Հուսեյնովը գերի են ընկել 2 տարի առաջ` մայիս-հունիս ամիսներին: Շահումյանի շրջանի Մռավ լեռան շրջակայքում կորցնելով ճանապարհը, Ահմեդ Ռահմանովը հայտնվել է անհայտ տեղանքում ու գերի ընկել: Ռ. Հուսեյնովը նույն սցենարով գերեվարվել է Քելբաջարում: Երկուսն էլ զինծառայող են, հայրենիք վերադառնալու մասին իմացել են մեկ շաբաթ առաջ: Ա. Ռահմանովը պատմում է, որ Երեւանում իր հետ լավ են վարվել, չեն ծեծել: Հարազատների հետ կապը պահպանել են նամակների միջոցով: Ահմեդին տանը սպասում են մայրն ու քույրը: Երեւանյան նրանց սենյակում եղել են եւս 8 ադրբեջանցի ռազմագերիներ: Իսկ հենց իրենց են բաց թողել, որովհետեւ ամենաերկարն են գերության մեջ գտնվել:

Ինչ վերաբերում է հայ ռազմագերիներին, ապա ըստ «Ընդդեմ իրավական կամայականությունների» հիմնադրամի նախագահ Լարիսա Ալավերդյանի, անհայտ կորածների ցուցակը գերազանցում է 1000-ը: Ոչ համակարգված, սակայն հստակ տեղեկատվություն կա 100-ի մասին:

Ժնեւյան կոնվենցիային միացած Ադրբեջանը ցայսօր ցույց չի տալիս հայ պատանդների ու ռազմագերիների ամբողջական ցուցակը: Վերադարձած հայ զինվորները, Լարիսա Ալավերդյանի խոսքերով, գերի են ընկել վերջին 2 տարում, այնինչ կա ինֆորմացիա 4 տարի առաջ Շուբանի տեղանքում, 1997-ի նոյեմբերին 3 զինվորի անհայտ կորած լինելու եւ գերեվարվելու մասին: Վերջին այդպիսի հայրենիք վերադարձված հայը Դավիթ Նազարյանն էր, որը Ադրբեջանում մնացել է 5 տարի: Խնդրի լուծումը, «Ընդդեմ իրավական կամայականությունների» հիմնադրամի նախագահի կարծիքով, տարածաշրջանային ծրագիրն է, որին կմասնակցեն Ադրբեջանի, Հայաստանի եւ Ղարաբաղի պետական մարմինները` որոնումներ կազմակերպելու եւ անհայտ կորածներին գտնելու նպատակով:

ԱՐՏԱԿ ԱԼԵՔՍԱՆՅԱՆ

«Հայաստան» հիմնադրամը սկզբնավորումից ի վեր չի ունեցել ոչ մի ձախողված ծրագիր»

Սկիզբը էջ 1

Պատճառը, թերեւս, վստահության որոշ կորուստն է Հայաստանի հայրենակիցների հանդեպ. սփյուռքը ցանկանում է տեսնել ներդրած գումարների արդյունքը, իսկ մենք անցյալի դառը փորձից հիշենք, թե որքան է չարաշահվել սփյուռքի բարեգործությունը: Պրն Տեր-Ղեւոնդյանը թվարկեց առավել գործունյա մասնաճյուղերը` Ֆրանսիայի, Մեծ Բրիտանիայի, Մ. Նահանգների, Շվեյցարիայի (հանձինս Տիգրան Իգմիրլյանի եւ Ալբերտ Պողոսյանի), ինչպես նաեւ Կանադայի, Ավստրալիայի, Գերմանիայի, պակաս չափով` Ավստրիայի, Բուլղարիայի, Շվեդիայի: Նա դժգոհություն հայտնեց Բրազիլիայի եւ Լիբանանի մասնաճյուղերի անարդյունավետ աշխատանքի կապակցությամբ: Աշխուժանալու միտումներ է դրսեւորում Կիպրոսի մասնաճյուղը:

Այնուհետեւ վերստուգիչ հանձնախմբի եւ ֆինանսական ստուգումներ իրականացնող «Ամիօ էնսկո» ֆիրմայի ներկայացուցիչները հոգաբարձուների դատին հանձնեցին մուտքերի եւ ծախսերի իրական պատկերը, որը, ինչպես նշեցին, լիովին համապատասխանում է գործադիր տնօրեն Տեր-Ղեւոնդյանի շարադրած տվյալներին: Հիմնադրամի դրամարկղում այսօր կա 5 մլն ամերիկյան դոլար:

Մի քանի կնճռոտ հարցեր էին առաջացել, որոնցից մեկը Թալինի շրջանի Ակերաս գյուղում կառուցված դպրոցի պատմությունն էր: Պարզաբանելու խնդրանքով դիմեցինք հիմնադրամի լրատվության պատասխանատու Տիգրան Պասկեւիչյանին: Պարզվում է` հիմնադրամը 220 հազար դոլար էր տրամադրել դպրոցի կառուցմանը, սակայն կառույցը հանձնվել էր անպատրաստ վիճակում, բազում թերություններով: Հիմնադրամը պահանջել էր պատասխանատվության ենթարկել աշխատանքը ստանձնած շինարարական կազմակերպությանը, բայց պահանջը մինչեւ օրս անարձագանք է: Ամերիկահայ բարերար Հարություն Սիմոնյանը 120 հազար դոլար է նվիրաբերել եւ հույս կա, որ 80 հազար եւս կնվիրի: Այս կապակցությամբ նիստի ընթացքում երկար խոսվեց մոնիտորինգի մեխանիզմն աշխատեցնելու մասին. աշխատանքներն ու ներդրումները պիտի պատշաճորեն վերահսկվեն:

Մյուս պատմությունն առնչվում էր բարերար Հրայր Հովնանյանի Գյումրիի հայ-ամերիկյան համատեղ կառույցին` տնաշինական գործարանին, որը նվիրվել է հիմնադրամին: Սակայն գործարանն իր անկայունությամբ նաեւ պետբյուջեին վճարվելիք եւ աշխատավարձային պարտքեր է «փոխանցել» հիմնադրամին: Հոգաբարձուները, բնականաբար, անհանգստացած են եւ առաջարկում են պարտքը փակել ոչ թե հիմնադրամի միջոցներով, այլ` գործարանն աշխատեցնելու: «Կառույցը պիտի աշխատի եւ ինքնուրույն փակի իր պարտքը», համաձայն են նրանք: Այստեղ վերջնական խոսքը կառավարությանն է եւ բարերար Հովնանյանին, որոնք խորհրդակցաբար պիտի գտնեն «ոսկե միջինը»:

Աղետի գոտու վերականգնումն ընթանում է, սակայն` դանդաղ

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հոգաբարձուների խորհուրդը մինչեւ երկուշաբթի օրվա հավան ուղեւորվեց աղետի գոտի` այցելելով Գյումրի, Սպիտակ եւ Վանաձոր: Այս քաղաքներում հիմնադրամի հոգաբարձուների եւ մի շարք բարերարների ջանքերով իրականացվում են շինարարական աշխատանքներ, գլխավորապես` բնակելի շենքերի: Հիմնադրամի ներկայացուցչության կազմում էին կազմակերպության Մեծ Բրիտանիայի, Ֆրանսիայի, Գերմանիայի եւ այլ երկրների պատվիրակներ` հիմնադրամի գործադիր տնօրեն պրն Տեր-Ղեւոնդյանի ուղեկցությամբ:

Առաջին հանգրվանը, ուր բնակելի շենքի հանձնման արարողություն էր նախապատրաստված, Գյումրին էր: Սփյուռքահայ բարերարներ քույր եւ եղբայր Բոյաջյաններն, ի հիշատակ իրենց մոր, ֆինանսավորել էին Սայաթ-Նովա փողոցում գտնվող կառույցի շինարարությունը, ինքնին` առաջին շենքի, որը Գյումրիում հիմքից է կառուցվել: 2 մասնաշենք եւ 66 բնակարան ունեցող այս կառույցի առայժմ միայն մի մասնաշենքը հանձնվեց` 16 բնակարաններով: Արտաքուստ բարեկարգ այս շենքի ներքին հարդարման աշխատանքները (բնականաբար եւ ծախսերը), սակայն, թողնված են ապագա բնակիչներին, որոնց մի մասը ներկայումս բնակվում է կառույցի հարեւանությամբ գտնվող խղճուկ տնակներում: Շենքի ընդհանուր արժեքը 436 մլն դրամ է, որից 118 մլն դրամը ներդրել են Բոյաջյանները` վաճառելով իրենց փարիզյան տունը, մնացյալը ֆինանսավորել է հիմնադրամը:

Ըստ մարզպետի տվյալների` Շիրակում այսօր անօթեւան ընտանիքների թիվը 14 հազար է: «Այս տարի շատ ավելի մեծ աշխատանք է կատարվել, քան նախորդ երկու տարիներին` միասին», ասաց նա` հավաստելով, որ այս տարի բնակարան է տրվելու եւս 1200 ընտանիքի:

Վիճակն ավելի մխիթարիչ չէ նաեւ Սպիտակում. քաղաքապետ Համլետ Սարդարյանի խոսքերով` 3025 անօթեւան ընտանիքներից բնակարանով ապահովված են 1331-ը: Շինարարական աշխատանքներ աղետի գոտում կատարվում են, սակայն` դանդաղ: Ամերիկյան Կարմիր խաչը եւ Լինսի հիմնադրամը` նշանավոր բարերար Քըրք Քըրքորյանի խոստացած 15 մլն դոլարով, ստանձնել են 26 բնակելի շենքերի շինարարության հովանավորությունը, ինչի արդյունքում կվերաբնակեցվի եւս 209 ընտանիք: Պետբյուջեի գումարներով նախատեսվում է բնակարան տրամադրել 36 ընտանիքի: Լոռու մարզպետ Հենրիկ Քոչինյանն իր հերթին տեղեկացրեց, որ մարզում այս տարի կատարվելու են 5 մլրդ դրամի շինարարական աշխատանքներ, ինչը 30 տոկոսով գերազանցում է նախորդ տարվա ցուցանիշը: Ներդրումների զգալի մասը` 2 մլրդ 200 մլն դրամ, կատարվելու է պետբյուջեից, 800 մլն-ը` «Հայաստան» հիմնադրամից, 600 մլն-ը կազմելու են սոցիալական ներդրումները, ընդգրկված են նաեւ Ամերիկյան կարմիր խաչ ընկերությունը եւ Հայ օգնության միությունը: Սակայն այս ներդրումները նման են ծովն ընկած կաթիլի, քանի որ, ինչպես նշեց մարզպետը, մարզի ընդհանուր վերականգնումն ավարտելու համար պահանջվում է 40 մլրդ դրամ:

Վերադառնալով «Հայաստան» հիմնադրամի օգնությամբ կառուցված եւ հանդիսավոր արարողությամբ հանձնված երեք բնակելի շենքերին` նշենք, որ այդ շինարարությունը հովանավորել է հիմնադրամի բրիտանական մասնաճյուղը: Վերջինի ներկայացուցիչ Արմինե Կարապետին կատարված աշխատանքն արդարացիորեն գնահատեց գոհացնող. «Մենք նախազգուշացրել էինք, որ անավարտ ու ոչ լիարժեք աշխատանք չենք ընդունելու», հավելեց նա: Երեք շենքերը` 200 հազար դոլար արժողությամբ, հանձնվեցին քաղաքապետարանին, ուր, հերթագրվածների ցուցակին հիմնվելով, բնակարանները կբաշխվեն 18 ընտանիքի:

Սպիտակից հիմնադրամի ներկայացուցիչները ճանապարհվեցին Վանաձոր, ուր իրենց ֆինանսավորած մի քանի կառույցների շինարարությունը դեռեւս ընթացքի մեջ է:

ԱԶԳ

«Սփյուռքի ամրոցում» էլ վահան ունեցող քիչ կա

Արեւելքի Փարիզն ինչով էր նման Ֆրանսիայի մայրաքաղաքին, դժվարանում եմ ասել: Այն, որ լիբանանյան անձրեւի մեջ էլ մի քիչ արեւ անպայման կա, ու փողոցով քայլելիս Միջերկրականի աղի փոշին բերեւ նստում է շրթունքներիդ. վստահ կապ ունի՞, չգիտեմ, ում հայտնագործած հիշյալ համեմատության հետ: Բայց մի բան բերեւս անխախտ այս համեմատությունը միշտ կենդանի է դարձնում՝ լիբանանցու ֆրանսասիրությունը: Մեծ, շքեղ, եվրոպական կանոնիկությամբ աչքի ընկնող խանութներում ապրանքների լայն ընտրանու առջեւ կանգնած չկա. ֆրանսիականն է՝ ամենալավն է: «Ամա՛ն, ֆրանսերեն չե՞ս գիտեր»: Սա էլ տեղի հայերն ինձ առարկեցին, ու վերջ՝ հաղորդակցությանդ առաջ գետը կարող է բարակ առու դառնալ՝ դու իրենց ֆրանսաբառ հայերենը չես հասկանում, իրենք քո «ռուսախոս» լեզուն: Բայց հայրենակիցներիս մասին ավելի լավ է հետո: [illegible] քիչ էին: Իրենք չգիտեմ, բայց ես ավտոմեքենայի մեջ էլ հաճախ փակում էի աչքերս՝ հնարավոր դժբախտ պատահարի վախից:

Միայն ես չէ, Բեյրութում գոնե մեկ անգամ եղած մարդը կարող է հաստատել՝ աշխարհի լավագույն ավտոմեքենաները, աշխարհի ամենաանկարգ երթեւեկությունը. ամենաճարպիկ վարորդներն ու ամենաայլանդակ՝ ասես գետնի տակից միանգամից բուսած մանրավաճառներն անընդհատ խցանվող երթեւեկության արանքում:

«Էլի սրանք, էս սիրիացիները»: Լիբանանցու ձայնի մեջ անպայման արհամարհանք կորսաս: Երեւի բնական է. մեծ հարեւանների մեծ խաղերում իրենց փոքրիկ երկիրը չեն ուզում կորցնել: Նախընտրական արշավներից, թե «արեւելյան սիրուց» փողոցներում երեք դիմանկար հաճախ կարելի է տեսնել՝ մոր կողմից հայ նախագահ գեներալ Էմիլ Լահուդի, վարչապետական աթոռին հրաժեշտ տված Ռաֆիկ Հարիրիի եւ Սիրիայի նախագահ Հաֆեզ Ասադի: Վերջինիս նկարների կողքին շարված իր զինվորներին նկարել, հարցուփորձել չի կարելի: Ասում են՝ դա իրենց գործն է, յուրաքանչյուր մեքենա թեկուզ մեկ հրացանիկ հայացքով ստուգվում է:

«Մենք այս երկրում ապագա չենք տեսնում», հաճախ կլսես: Բայց փյունիկյան քաղաքակրթության ավերակների վրա պատերազմի ռումբերից մաղ դարձած հին պատերը փլում ու նոր, ապակեպատ բարձրահարկեր է տնկում լիբանանցին, ում միջին աշխատավարձը 300-500 ԱՄՆ դոլարի համարժեքն է: «Ասում են՝ դեմոկրատական է մեր հասարակարգը, բայց դե դրան ո՞նց հավատաս, երբ երեսփոխաններն ընտրություններից առաջ մեծ-մեծ խոստումներ են տալիս, տասը դոլարով նույնիսկ ձայներ գնում ու ընտրվելուց հետո մոռանում են մեզ էլ, խոստումներն էլ»:

Փարիզն ավելի ճիշտ կլինի մոռանանք, նմանեցրի՞ք Հայաստանին: Միայն այս չէ, օրական մի քանի ժամով կտրվող լույսն էլ ոչ այնքան չվերջացող պատերազմի, որքան Հայաստանի խավար օրերի դառն հիշատակների ակնարկն է անում: Մի բան այդուհանդերձ հենց ամենասկզբում սթափեցնում է: Ոչ, Հայաստանի հետ այս երկիրը մի՛ համեմատիր. նոր, ընդարձակ օդանավակայանում կերած-խմած պաշտոնյաների առատություն չես նկատի. երիտասարդ, բավականաչափ նիհար անձնակազմը մանրամասն կստուգի փաստաթղթերդ ու բարի հանգիստ կմաղթի: «Շատերն ասում են՝ ոչինչ չի փոխվում, նույն-նույն դեմքերն են, բայց միջին շերտն արագ նեղանում է. մեր ծովը մեզ համար թանկ հաճույք է դառնում, ծովի լողափերում կասկածելի տղամարդիկ են լինում, իսկ վճարովին քսան դոլար է: Ձուկը թանկ ուտեստեղեն է. մեր աշխարհի բարիքները մերը չեն», պատմում է զրուցակիցս՝ 45-ամյա մի քրիստոնյա լիբանանցի: Չգիտեմ ինչպես, բայց գրեթե ամեն տուն ֆիլիպինցի կամ շրիլանկացի սպասուհի ունի: Աշխատում են 100-200 դոլարով: Դայակների գործն էլ կարծես վատ չէ. մինչեւ կեսօր 250 դոլար է: «Սրանք գալիս են, ու մերերկրացիները այլեւս գործ չեն գտնում: Էժան աշխատում են, նրանց են վարձում: Մեր ստացածը միայն սննդին է բավարարում: Փառք Տիրոջ, որ տունն ու բանջարեղենն էլ չեն թանկացնում»: Օրըստօրե նվազող միջին շերտը եվրոպական ապրանքատեսակներով, եվրոպականից երբեք անգամ բարձր գներով խանութներ գնում է հաճախ դիտելու համար: Շքեղ կահավորանքից, ամառ-ձմռանից շարքային լիբանանցին վաղուց է հրաժարվել. պատերազմի դասերն են՝ մի վայրկյանում տարիների քրտինքդ փոշի է դառնում, ուրեմն միակ վստահելին դրամն է՝ դժվար օրերին խաղաղ երկրներ փախչելու համար: Այդպես շատերն արեցին: Լիբանանը 17 միլիոնանոց սփյուռք որտեղի՞ց գոյացրեց:

Բոլորն իրար մեկ գավաթ սուրճ հյուրասիրում են, բայց ինձ ծանոթ երեւանյան սրճարանը ես չգտա: Ռեստորանների լուսագովազդի ծովի մեջ հայկական անունները հաճախորդի չեն կարոտում: Արաբները հայի ձեռքով պատրաստված ամեն ինչին վստահությամբ են մոտենում: Գնանք Բուրջ Համուդ: Երեւանի երրորդ մասին կարոտողները կարող են մի քիչ թափառել այս լաբիրինթոսում. մի քիչ ուշադիր լինես, Թաքայի մաշված երգը քեզ կուղեկցի: Ի՞նչ, չե՞ս ուզում, բայց այստեղ քեզ չեն էլ հարցնում, կամ սա, կամ Նուբե Եսայան, ամենաշատ պահանջարկ այս երկուսն ունեն, ասացին ինձ երաժշտական խանութում: Բուրջ Համուդում ամեն ինչ կա, թարմ բոված շագանակից մոտեցված ձեռքերով էլ կարող ես բարեւել հայրենակիցներիդ, մի քիչ Հայաստանի մասին պատմելով տնտղել՝ ինչն ինչ արժե ու համոզվել՝ այստեղ սուպերմարկետներից ավելի էժան է: Կողք կողքի շարված մեծուփոքր խանութներում արաբերեն շատ լսեցի: Հետո իմացա, որ հայերի մի խավ կա, «հայկական» պիտակից, մեղմ ասած, խուսափում է: Սա Բուրջ Համուդից չեմ առել. այսինքն՝ այս ապրանքի դիմաց ավելի թանկ գին եմ վճարել, հաճախ լսեցի: Մեկ ուրիշ շերտ էլ Made in Armenia պիտակը տեսնի, կասի՝ շնորհակալ եմ, չեմ ուզում: «Ջերմուկն» ու «Բջնին» շա՛տ սիրված չեն, ոչինչ, հայկական կոնյակը «խմվելի՞ք բան է» հարցից մի էլ նեղացիր, սպասիր, մեծագույն դժբախտությունը հետո է գալու: «Ի՞նչ, կինդ հայաստանցի՞ է»: Սա վայրկենական կարեկցանքի մի հսկա պաշար կծնի՝ ուրեմն մեր ճաշերին կարոտ ես մնում, եկեղեցի չես գնում, աղոթք չես անում... «օծիք թրքվելիք», ինչպես իրենք լիբանանահայերն են ասում, հայաստանցի կանայք այստեղ արագ «վերադաստիարակվում» են անցնում՝ միջուկով քյուֆթա, նիհար տոլմա, թաքուլե, հոմմոս, դժվար չէ, սարքում են, ժամանակը շատ է՝ գնալու տեղ, ասում են, չկա: Բայց, միեւնույն է, նրանց վարկանիշն իրենց երկրի նման շարունակում է մեծ հաշվով վստահություն չներշնչել: Հայաստանի Հանրապետությունը դեռեւս սովետականի շվաքի տակ է (դեսպանությունն իմ կյանքում ոչինչ չի փոխել, ինձ չեն կանչել, չեմ գնացել, ասաց Բեյրութի կենտրոնում՝ Համրայում շքեղ խանութ ունեցողներից մեկը), հայրենաբաղձ երգեր դպրոցահասակների շուրթերից չլսեցի, կաղանդ պապան նրանց համար Մասիսը տուն չի բերում, գիշ՝ 21-րդ դարում սփյուռքի ամրոցում էլ ուրիշ երազներ են տեսնում: Հայերեն գիրք տպելով տուն չես կարող պահել, ասաց Բեյրութի «Շիրակ» գրատան սեփականատեր Կարապետ Հաննեսյանը: Գրատունը մարդաշատ էր, հարցրեց. Հայաստանում, Ղարաբաղում ի՞նչ է կատարվում: Խմբագրին լավ եմ ճանաչում, մեծ-մեծ հայրենասիրական ճառեր չէր ասում, նրանց նման Ամերիկա չգնաց, գնաց Հայաստան:

Շատերը կան՝ Լիբանանից որեւէ տեղ չեն ուզում գնալ: Սա մեր տունն է, ո՞նց թողնենք: Տաք, վստահելի երկիր է, հիմա ավելի լավ օրեր են գալու հայերիս համար՝ նախագահը հայ է: «Նա մեր տանն է մեծացել», նախագահ Լահուդի մասին ասաց օրիորդ Անահիտը: Վաղուց ներկ չտեսած պատերին գեներալի մի նկար կար: Ինչ-որ բան արե՞լ է հայերի համար՝ իմ հարցին ոչ միայն նա, ուրիշներն էլ կոնկրետ պատասխան չգտան: Բայց այդուհանդերձ, հույս շատերն ունեն:

Հայաստանի, Ղարաբաղի վայրկյան-վայրկյան թրթռացող կյանքի հայելին Բեյրութում նույնիսկ ամենօրյա սիրված «Վանա ձայնի» եթերից չգտա: Արագ ընթերցվող լրաբերի ծայրից կախված հայրենի կոչված լուրերը տուն թե մտնեին, փողոցում խմբված հայերի քննարկումներում [illegible]: Հայկազյանի դասախոսներից Արա Սանջյանն ասաց՝ մեր ուսանողների ուշադրության կենտրոնում էլ Հայաստանը հայտնվում է այն ժամանակ, երբ տաք կետ է, երբ միջազգային հանրության քննարկումների նյութ է դառնում: Նրա գնահատմամբ, Բեյրութում 10-15 մարդ է հետեւում ՀՀ-ում, ԼՂՀ-ում ամեն օր փոփոխվող իրադրությանը: Այնճարում ինձ ասացին, տեղյակ 50-60 հոգու կգտնեմ: Քաղաքից դուրս եկա: Հայկական՝ մուսալեռցիներով բնակեցված այս գյուղում 10 դոլարով ՀՀ ազգային հեռուստատեսության 40 բաժանորդ կա, 100 հաս էլ արբանյակ ունեցող, 100 ընտանիք համակարգիչ ունի, որով հետեւում է հայրենի լուրերին: ՀՀ ազգային հեռուստատեսությամբ Հայաստանը յուրաքանչյուրիս տուն մտավ, բայց մեր հայերենը զորացնելու փոխարեն ռուսերեն պիտի սովորենք, կարծիք հայտնեց այնճարցի Եսայի Հավաքյանը, ում հետ զրույցից հետո կասկածել չես կարող՝ Հայաստանի առօրյայով ապրողներ կան: Նրա ասելով, կուսակցական ակումբներում սովորաբար «movie chanel» են դիտում, քաղաքացին ընդհանրապես վաճառականության հետ սեր ունի. լուրերով չի զբաղվում, գյուղացին բնազդով ավելի անկեղծ է, Հայաստանի հետ կապի կարիքն ավելի շատ է զգում:

Գիշերն երբեք անգամ արթնանում ենք, հողեր կան, որ ուզում են սեփականացնել, հասուկ է միտումը, ուզում են մեզ այստեղից փախցնել: Ինչո՞ւ, հարցնում եմ Եսայուն: Արաբական աշխարհի մայրուղին այստեղով է անցնում, պատասխանում է, 1990-ին խորհեցինք ամբողջ գյուղով Հայաստան փոխադրվել, չստացվեց:

Հայաստանում խաբեությունը շատ է, ոչ ոք մեզ չի քաջալերում, երկրի օրենքները դեռեւս անկայուն են:

Հայաստանում հետագա կյանքն ապրելու երազով «հիվանդի» այդպես էլ չհանդիպեցի: Բուրջ Համուդի փոքրումեծ խանութներից մեկում տերն ինձ դիտողություն արեց՝ դո՛ւք մի դատարկեք Հայաստանը: Մինչ էլեկտրական ապրանքներ վաճառող Վարդգես Ուռնեշլյանին հանդիպելս մի խանութի ցուցափեղկ աչքս ընկավ: Հիշո՞ւմ եք՝ 70-ականներին կոշկակարի արհեստանոցների պատերին «Արարատի» ֆուտբոլիստներն էին, այստեղ ժամանակը կանգ չի առել՝ ՀՀ նախագահի մեծադիր նկարն էլ կա՝ բնականաբար փողկապով է, առանց բասկետբոլի հագուստի:

Վարդգես Ուռնեշլյանը դերասան է, խաղացած դերերը սիրով է հիշում, 1972-ին «Տոպազ» է խաղացել Վարդան Աճեմյանի առջեւ, Պերճ Ֆազլյանի բեմադրությունը բարձր է գնահատվել, այն ժամանակ երազել է Հայաստան տեղափոխվելու մասին, չի իրականացել: Իսկ հիմա՞, ծեր զավակները, Դուք չե՞ք ուզում գնալ, հարցրի: Ես ու կինս ենք, որդիս պատերազմում զոհվեց, մենք այլեւս ծեր ենք... Բայց ավելի անկեղծ, սփյուռքի համար քսան տարի հետո ապագա չկա, ասաց ձայնը թեթեւ ցածրացնելով:

Իսկ Հայաստանի, ԱՄՆ-ի տոմսի դիմաց տունը փոխանակողի հավանական հարցը նրան չտվեցի: Սփյուռքում այդ հարցին պատասխան ունե՞ն:

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ,
Բեյրութ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ-ՍՓՅՈՒՌՔ

Ուշագրավ ուսումնասիրություն Խ. Հայաստանում ՀԲԸՄ-ի 15-ամյա գործունեության մասին

Անցյալ տարվա թվականով անցնող ամիսներին «Նոյյան տապան» հրատարակչությունում լույս է տեսել պատմաբան Էդուարդ Լ. Մելքոնյանի «Հայկական բարեգործական ընդհանուր միությունը Խորհրդային Հայաստանում 1923-1937 թթ.» ուսումնասիրությունը, որը հրատարակության է երաշխավորել ՀՀ ԳԱԱ պատմության ինստիտուտի գիտական խորհուրդը: 202 էջանոց գրքի մեկենասն է քաղաքագիտության դոկտոր Արկադի Վարդանյանը:

Գիրքը բաղկացած է հեղինակի «Երկու խոսքից», «Ներածությունից», երեք գլուխներից, «Վերջաբանից», աղբյուրագիտական եւ այլ ծանոթագրությունների մասից եւ անձնանունների ցանկից:

«Երկու խոսքում» էդ. Մելքոնյանը պարզաբանում է սույն ուսումնասիրությամբ իր առաջ դրած խնդիրը՝ շարադրել Հայաստանում ՀԲԸՄ-ի «խորհրդային» շրջանի պատմությունը, որը մինչ այժմ մնում է գրեթե անհայտ: Ապա նա տալիս է տեղեկություններ իր օգտագործած սկզբնաղբյուրների մասին (հիմնականում Հայաստանի պետական արխիվային ֆոնդեր եւ ՀԲԸՄ Կենտրոնական վարչության արխիվը): Հեղինակն ապա շնորհակալություն է հայտնում այս ուսումնասիրությունը կատարելու եւ հրատարակելու գործում իրեն օժանդակող անհատներին ու մարմիններին:

«Ներածությունում» հեղինակը գրում է ՀԲԸՄ-ի հիմնադրության պայմանների մասին, ներկայացնում հիմնադիրների համառոտ կենսագրությունը, անդրադառնում Մեծ եղեռնից հետո միության որբախնամ գործունեությանը:

Գրքի առաջին գլուխը վերնագրված է «Հայաստանյան ծրագրեր»: Այստեղ շարադրված է Խորհրդային Հայաստանի իշխանությունների հետ ՀԲԸՄ-ի հարաբերությունների սկզբնավորման պատմությունը, որին հետեւեցին ՀԲԸՄ-ի միջոցներով 250 որբերի Հայաստան տեղափոխումը 1924 թ. վերջին, Նոր Եվդոկիա ավանի հիմնադրումը 1925 թ., «Դարուհի Հակոբյան» մայրանոցի եւ «Մարի Նուպար» ակնաբուժարանի բացումը 1929-ին, «Ավետ Սարգիս» բուժարանի եւ «Բարեգործականի տան» հիմնումը եւ այլ ծրագրեր: ՀԲԸՄ-ի հայաստանյան ծրագրերը հիմնականում ուղղված էին երեք կարեւորագույն ոլորտների՝ առողջապահություն, գիտություն եւ կրթություն, ներգաղթ: Վերջինիս առնչությամբ հեղինակը մանրամասն գրում է Նուբարաշեն ավանի ծրագրի մասին:

Երկրորդ գլուխը, ինչպես հուշում է վերնագիրը, «1920-30 թթ. ներգաղթի» մասին է, որում էական դեր է խաղացել ՀԲԸՄ-ը, մասնավորապես ներգաղթի ու ներգաղթողների կենսագործունեությանն ուղղված նյութական բազայի ֆինանսավորման գործում: Հաշվի առնելով հայ ավանդական կուսակցությունների ու եկեղեցու նկատմամբ խորհրդահայ իշխանությունների, մեղմ ասած, անբարյացակամ դիրքորոշումը, հեղինակը եզրակացնում է, որ «Հայաստանի խորհրդային իշխանությունները... պարզապես դատապարտված էին համագործակցել հենց իսկ ՀԲԸՄ-ի հետ» (էջ 68):

Էդ. Մելքոնյանն այս գլխում գրում է նաեւ Խ. Հայաստանի ղեկավար Աղասի Խանջյանի՝ ՀԲԸՄ-ի նախագահ Գալուստ Կյուլպենկյանի դեմ արշավի մասին, որը վերջինիս մղեց հրաժարվելու միության նախագահությունից, թեեւ նա հետագայում, «չկայացած նվիրատվությամբ», Երեւանի պետական համալսարանին զիջեց Ստամբուլի իր ու տիկնոջ անշարժ կալվածքները:

«ՀԲԸՄ-ը Հայաստանի ներքաղաքական պայքարում» վերնագրված երրորդ գլխում հեղինակը կարեւոր բացահայտումներ է անում՝ 1930-ականների երկրորդ կեսին Հայաստանի ներքաղաքական կեղծոս խաղերի ու մաքրագործումների արշավում ՀԲԸՄ-ի հայրենաշինական ծրագրերը չարաշահելու հետ կապված: Գործին խառնվում են անձամբ Բերիան, ապա եւ Ստալինը: Նախ լուծարվում է Հայաստանի կառավարությանը կից ներգաղթի կոմիտեն, ապա 1937 թ. դեկտեմբերին նաեւ Հայաստանի օգնության կոմիտեն, Հայաստանում ՀԲԸՄ-ի եւ Մելգոնյան ֆոնդի ներկայացուցչությունները, իսկ այս մարմինների հետ առնչված պետական գրեթե բոլոր պատասխանատուները գնդակահարվում են. նրանց համար մոգոնված ամբաստանությունների

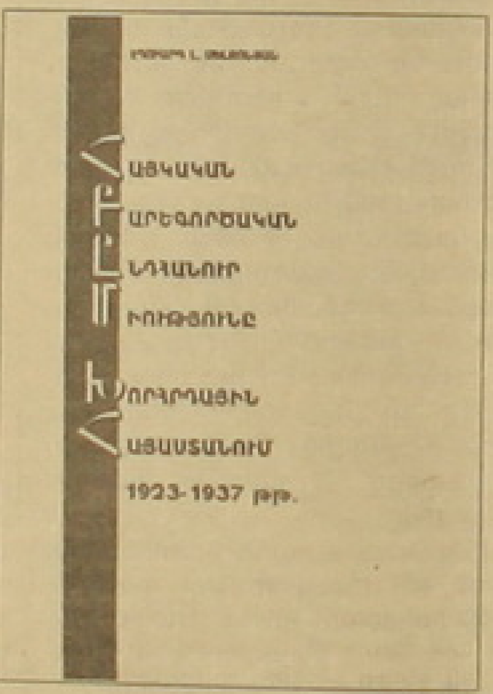

շարքում էին «կապերը հայ կապիտալիստների, ռամկավարների ու դաշնակների բուրժուական կուսակցությունների հետ» (էջ 162): Էդ. Մելքոնյանը հատուկ գրել է հանիրավի մոռացված մի երախտավորի՝ 1928-37 թթ. ՀԲԸՄ-ի Հայաստանի ներկայացուցիչ Հայկազ Գարագեոզյանի կյանքի ու ողբերգական վախճանի մասին: Կյանքն անմնացորդ հայրենիքին ու իր միությանը նվիրած այս մեծ մարդն ու հայն ամբաստանվում եւ գնդակահարվում է արտասահմանյան ու տեղական հակախորհրդային կենտրոնների միջեւ կապավոր լինելու շինծու մեղադրանքով: Առավել սահմռկեցուցիչն ու ողբերգականն այն է, որ Ստալինի մահից հետո, երբ հարց է բարձրացվում Հ. Գարագեոզյանին արդարացնելու մասին, Հայաստանի ներքին գործերի մինիստրության արխիվային բաժնից ստացված տեղեկանքը հայտնում է, որ Հայաստանում խորհրդային իշխանության նախորդ տարիներին ՀԲԸՄ կամ «Բարեգործականը» ընդհանրապես գոյություն չի ունեցել...

Գրքի «Վերջաբանում» հեղինակը հակիրճ տեղեկություններ է տալիս զանգվածային ներգաղթի տարիներին, երկրաշարժի աղետից ու Հայաստանի անկախացումից հետո ՀԲԸՄ-ի Հայաստանում տարած գործունեության մասին:

Մեր հիմնական դիտողությունը հասնում օգտագործված ուղղագրության մասին է: Դասական ուղղագրությամբ մեջբերումների դեպքում հարկավոր է հույժ բծախնդիր լինել սխալներ թույլ չտալու համար, այլապես ստացվում է ուղղագրական մի խառնարան:

Էդ. Մելքոնյանի այս աշխատությունը գնահատելի ներդրում է Հայաստանի ու հայ ժողովրդի 1920-30-ական թթ. պատմության մեջ եւ կարեւորագույն սկզբնաղբյուր ՀԲԸՄ պատմության համար:

ԳԵՎՈՐԳ ՅԱԶԸՃՅԱՆ

միջազգային

Հիշո՞ւմ եք՝ ռուս-չեչենական առաջին պատերազմի նախօրեին այն ժամանակվա ՌԴ պաշտպանության նախարար Պավել Գրաչովն ասում էր, թե չեչենական հարցը կարելի է վճռել մեկ զորագնդով, այն ժամանակվա ՌԴ արտաքին հետախուզության ղեկավար Սերգեյ Ստեպաշինը, չգիտես ինչու, վստահ էր, որ չեչեն ժողովուրդը ռուսական զորքերի մուտքը հանրապետություն կդիմավորի աղ ու հացով: Սակայն հաշվարկները սխալ դուրս եկան. Ռուսաստանն այդ պատերազմում ամոթալի պարտություն կրեց, եւ միայն տարիներ անց պարզվեց, որ հազարավոր ռուս զինվորներ են անիմաստ զոհվել:

կիրճում: Մի՞թե այս պատերազմն էլ է քաղաքական հստակ նպատակներ հետապնդում, մի՞թե սա դեռ մի քանի ամիս առաջ ոչ ոքին հայտնի Պուտինի պատերազմն էր...

Միայն ուժային եղանակով Ռուսաստանը Չեչնիայում երբեք հաջողություն չի ունենա, եթե տեղերում չունենա չեչեն բնակչության աջակցությունը: Միայն ռմբահարումներով հնարավոր չէ ծնկի բերել Չեչնիան, եթե Կրեմլն այնտեղ չունենա քաղաքական հենարան: Ուժային եղանակով Ռուսաստանը Չեչնիայում հաջողության չի հասնի, եւ դրա ապացույցը վերջին 200 տարվա ռուս-չեչենական հարաբերություններն են: Հիշենք 18-րդ դարի 80-ական թթ.

բնակավայրերի միջեւ ընկած «ռուսական վերահսկողության տակ գտնվող տարածքներում», ինչո՞ւ Մեծամոսկովյան ՕՄՕՆ-ը ջախջախվեց Հին Սունժա բնակավայրում, որ Գրոզնու մատույցներում է:

Ինչքան ռուսական զորքերը դաժան են վերաբերվում չեչենների նկատմամբ, այնքան ստվարանում են ապստամբների շարքերը: Այսօր ավերված է Չեչնիայի արդյունաբերությունը, տնտեսությունը, տները: Ինչքան Չեչնիայում ապրելակերպի պայմանները դժոխային են դառնում, չեչեն երիտասարդությունը, սկսած 15-16 տարեկանից, միանում է ապստամբների ջոկատներին: Լավ են վճարում: Եթե լավ չվճարեն, չեչենների շարքերում

րադառնում ցինկե դագաղներով, հաշմանդամ, մի մասը՝ անհետ կորչում, գերվում: Այսօր ռուս զինվորի համար Չեչնիայում ծառայելու մեկ օրը երկուս է հաշվվում: Այսօր ռուս զինվորները ծառայության օրերն են հաշվում: Հանուն ինչի՞ են կռվում ռուս զինվորները՝ չափազանց վիճելի է: Ինչի՞ համար են կռվում չեչենները՝ հասկանալի է:

Բացի այդ, Ռուսաստանը հստակ չգիտի՝ ի՞նչ է անելու պատերազմի ավարտից հետո... մինչեւ ռուս-չեչենական երրորդ պատերազմը: Ո՞վ է վերականգնելու ավերված Չեչնիան: Դրա համար մոտավոր հաշվումներով անհրաժեշտ է տասը տարի, 13-15 մլրդ դոլար: Ի՞նչ է մնում անել Կրեմլին.

նակին հովանավորվել է «Մուսուլման եղբայրներ» կրոնական կազմակերպության միջոցներով, չի բացառում, որ կողմ է Չեչնիայում Թուրքիայի մոդելով հանրապետության ձեւավորմանը: Խոսակցություններ են գնում՝ որպես չեչենների առաջնորդի, բանակցել մոսկվաբնակ միլիարդատեր Ումար Ջաբրաիլովի հետ, որը պատահական չէր դրել թեկնածությունը ՌԴ նախագահական ընտրություններում: Չեչենների համար Ջաբրաիլովը նույնպես անընդունելի է, համարվում է ռուսամետ, Կրեմլի դրածո:

Ամենահարմար թեկնածուն թերեւս Ասլան Մասխադովն է, որը աջակցություն է ստանում չեչեն բնակչության

Կովկասում առանց Ռուսաստանի անհնար է ապրել

Կովկասում առանց Ռուսաստանի կարելի է միայն սրամարտել ու մեռնել

Երբ անցյալ տարվա հոկտեմբերին Չեչնիայում սկսվեց հակաահաբեկչական գործողությունը, ռուս գեներալները խոստանում էին մեկ ամսում ոչնչացնել վահաբական ահաբեկչական խմբավորումներին, ապա ժամկետը երկարաձգվեց մինչեւ նոր տարի, ապա՝ մինչեւ նախագահական ընտրությունների ավարտը: Արդեն Վլադիմիր Պուտինը ՌԴ նախագահ է, սակայն պատերազմի ավարտը չի երեւում: Թեեւ Պուտինը «բանդիտներին վերջնականապես բնաջնջելու համար» վճռականորեն էր տրամադրված, ռուս-չեչենական երկրորդ պատերազմում ռուսները կրկնեցին առաջինի մի շարք սխալները: Հիմնական տարբերությունն այն է, որ այս դեպքում ռուսական օդուժը հողին է հավասարեցրել գրեթե ամբողջ Չեչնիան: Այս պատերազմում էլ երբեմն չեչենական բնակավայրերի ավագանին աղ ու հացով է դիմավորում կամ առանց կրակոցի գյուղը հանձնում ռուսներին: Սա չի նշանակում, թե չեչենները վստահում են ռուսներին. պարզապես չեն ցանկանում անիմաստ զոհեր տալ կամ սեփական տները տեսնել ավերված:

Մարտի վերջերին եւ ապրիլի սկզբներին Չեչնիայում համեմատաբար անդորրություն է, կարծես ավարտվում է ռուս-չեչենական երկրորդ պատերազմը, բայց ոչ վերջինը: Գրոզնուց ոչ հեռու տեղաբաշխված Խանկալայի ռուսական միացյալ ուժերի շտաբում զարմացած են Կրեմլի մարտավարությունից: Ինչո՞ւ են հենց հիմա դադարում հակաահաբեկչական գործողությունները, երբ եկել է իսկական գարուն, լիովին կարելի է գործի դնել օդուժը, չեչեն ահաբեկիչներին վերջնականապես ոչնչացնել Վեդենոյում, Շատոյում, Արղունի

Մանսուր Ուշուրմուն իր զինվորներով կռվում էր ցարական զորքերի դեմ, նույն ժամանակներում Շամիլը քառորդ դար կովկասյան մահմեդական ժողովուրդների գլուխ անցած փորձում էր ռուսներին քշել Կովկասից, երկրորդ աշխարհամարտի տարիներին չեչեններն օգնում էին գերմանացիներին, որի պատճառով աքսորվեցին Սիբիր եւ Ղազախստան:

Ռուս գեներալները վստահեցնում են, թե իբր վերահսկում են Չեչնիայի 80 տոկոսից ավելի տարածքներ, մնացել է գրավել լեռնային՝ Դաղստանի եւ Վրաստանի հետ սահմանամերձ շրջանը: Եթե իրոք ռուսները վերահսկում են հարթավայրային Չեչնիայի, ապա ինչու Խանտի-Մանսիյսկի ՕՄՕՆ-ը ծուղակն ընկավ Մեսկետ-Յուրթ եւ Օյսյաբրսկոյե

ռուսների դեմ չէին կռվի ուկրաինացիներ, լատիշներ, ռուսներ: Բացի Բասաեւի, Խաթաբի, Գելաեւի կանոնավոր ջոկատներից, Չեչնիայում կան եւս 30-40 ապստամբ խմբավորումներ: Բացի այդ, ձյան հալվելուց հետո, մահմեդական երկրներից չեչեններին օգնության կգան մոջահեդները: Տեղի կունենա այն, ինչ տեղի ունեցավ ռուս-չեչենական առաջին պատերազմից հետո. պարտիզանական կռիվներ լեռներում, հանկարծակի հարձակումներ թիկունքից, դարանակալումներ, մարդագողություն, ահաբեկչական գործողություններ Ռուսաստանում: Բացի այդ, վերջիվերջո կա հասարակական կարծիք. ինչքա՞ն ժամանակ ռուս մայրերը կհամակերպվեն ճակատ ուղարկել 18-ամյա որդիներին, որոնց մի մասը տուն է վե-

կամ հողին հավասարեցնել Չեչնիան, կամ կնքել նոր Խասավյուրտ: Առաջին դեպքում Ռուսաստանի վրա էլ ավելի կուժեղանա Արեւմուտքի ճնշումը, հանգամանք, որ անտեսել չի կարելի, հաշվի առնելով երկրի ոչ բարվոք տնտեսական վիճակն ու կախվածությունը միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից, երկրորդ դեպքում՝ խոսում է ռուս զինվորականի հպարտությունը, արժանապատվությունը:

Ռուսաստանին այլ բան չի մնում, քան չեչենների հետ նստել բանակցությունների սեղանի շուրջ, հարցը տեղափոխել քաղաքական հարթություն: Չեչնիայի նախագահ Մասխադովը պատրաստ է բանակցությունների՝ ժողովրդին վերջնական ոչնչացումից փրկելու ակնկալիքով: Պատրա՞ստ են ռուսները բանակցելու Մասխադովի հետ: Նախագահ Պուտինն ասում է, թե Մասխադովի հետ բանակցելու տեղը քննիչի առանձնասենյակն է: Սակայն սա ավելի շուտ էմոցիոնալ բնորոշում է, եւ ամենայն հավանականությամբ հենց Մասխադովը կնստի սեղանի շուրջ: Խոսակցություններ են գնում Գրոզնու նախկին քաղաքագլուխ Բեսլան Գանտամիրովի հետ բանակցելու մասին, որը Ջոխար Դուդաեւի ժամանակներում ընդդիմության միացյալ առաջնորդն էր, ապա բանտարկվել էր պետական փողեր յուրացնելու մեղադրանքով: Այսօր Գանտամիրովի հրամանատարության տակ գտնվող ոստիկանական ջոկատը կռվում է չեչեն ապստամբների դեմ: Եթե Մոսկվայի համար Գանտամիրովը քիչ թե շատ ընդունելի է, ապա չեչեն ժողովրդի համար՝ միանգամայն ոչ: Բացի այդ Գանտամիրովի անցյալը ցույց է տալիս, որ նա եւս ռուսամետ չէ, ժամա-

մեծամասնությունից, ընտրվել է երկրի նախագահ, Ռուսաստանը ճանաչել է այդ ընտրությունը: Թերեւս, պատահական չեն Ինգուշեթիայի եւ Հյուսիսային Օսիայի նախագահներ Աուշեւի եւ Ձասոխովի ջանքերը, որպես միջնորդ հանդես գալ Կրեմլ-Մասխադով բանակցություններում:

Խանկալայում չեն բացառում, որ Մասխադովի գտնվելու տեղը հայտնի է: Չեչնիայի նախագահը հայրենի Ալլերոյ գյուղում է, որտեղից կապ է պահպանում Աուշեւի, Ձասոխովի հետ: Խանկալայի ռուսական բազայում չեն բացառում նաեւ, որ գեներալ Տրոշեւն է հրամայել չխփել Ալլերոյ:

Չի բացառվում նաեւ, որ Կրեմլը Չեչնիայում հաստատի նախագահական ուղղակի կառավարում: Ռուս քաղաքական գործիչների գերակշիռ մասը Պուտինի նման մտահղացումը ողջունում է, կարծելով, թե այս ձեւով հնարավոր է ոչնչացնել չեչեն ապստամբներին, Չեչնիայում հաստատել կարգ ու կանոն: Այլ կարծիքի են ռուս զինվորականները, որոնց կարծիքով այդ ձեւով հնարավոր չէ վերջ դնել Չեչիայի պատերազմին: Այսպես են կարծում նաեւ Ինգուշեթիայի նախագահ Ռուսլան Աուշեւը, Մեծամոսկվայի նահանգապետ Գրոմովը, աֆղանական պատերազմի այլ հերոսներ:

Ռուսաստանը չպետք է հեռանա Չեչնիայից: Հակառակ դեպքում ստիպված կլինի հեռանալ Անդրկովկասից, Ինգուշեթիայից, Դաղստանից, պարփակվել Մոսկվայի մերձակայքում: Կովկասում առանց Ռուսաստանի անհնար է ապրել: Կովկասում առանց Ռուսաստանի կարելի է միայն սրամարտել:

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Գրոզնի-Երեւան

Թմրադեղերի հարցում Հոլանդիան ճկունացնում է դիրքորոշումը

Ֆրանսիայի նախագահ Ժակ Շիրակի Հոլանդիա կատարած մարտյան պաշտոնական այցի ծրագրում թմրադեղերի մասին խոսք չկար: Բայց դա բնավ չխանգարեց, որ Հոլանդիայի վարչապետի հետ նրա առանձնազրույցի ժամանակ արծարծվեն թմրադեղերի հարցում Հոլանդիայի որդեգրած գերազատական քաղաքականության խնդիրները:

Վերջին տասնամյակներում իր տարածքում թմրադեղերի ազատ վաճառք թույլատրած Հոլանդիան հարեւան եվրոպական երկրների բողոքներին ի պատասխան լոկ կրկնում էր, թե դրանով ինքը փորձում է վերացնել գաղտնի առեւտրի քրեածին հետեւանքները: Սակայն, ինչպես նշում է «Պուեն» հանդեսը, ներկայումս Հոլանդիայի հանրային կարծիքը որոշակի փոփոխություններ է կրում: Հատկանշական է, որ երկրում թմրադեղերի ազատ վաճառք իրականացնող «Կոֆի-շոփ» սրճարանների թիվը վերջերս 15 տոկոսով կրճատվել է:

Միաժամանակ ընդլայնվում են հոլանդացի ոստիկանների տեղեկատվական փոխանակումները եվրոպական մյուս երկրների իրենց գործընկերների հետ: Այդ երկրների շարքում առաջին տեղն զբաղեցնում է Ֆրանսիան: Դրա բարձ վկայություններից մեկն այն է, որ ապրիլի սկզբներին ֆրանսիացի ոստիկաններն առգրավեցին 100 հազար ծրար էքստազի, որը Հոլանդիայից առաքվել էր դեպի ԱՄՆ: Թմրադեղերի ընդհասակյա առաքումների բացահայտման ասպարեզում ֆրանս-հոլանդական համագործակցության վառ օրինակը խառը հանձնաժողովն է, որի կազմում ընդգրկված են Ֆրանսիայի արտգործնախարարության գլխավոր քարտուղարը, դատական ոստիկանության եւ մաքսային վարչության տնօրենները, արդարադատության մարմինների մեկ ներկայացուցիչ եւ նրանց հոլանդացի 4 պաշտոնակիցները: Նրանց օժանդակում են երկու երկրների դեսպանատների ոստիկանական կցորդները: Վերջին 4 տարիներին հանձնաժողովի անդամները եռամսյակը մեկ հավաքվում են աշխատանքային նիստերի:

Ի դեպ, Հոլանդիայի իշխանությունների դիրքորոշման փոփոխմանն նպաստեց վերջերս երկրի հեռուստատեսությամբ հոլանդացի ոստիկաններից մեկի ելույթը: Հատկապես ծանրակշիռ էին նրա այն փաստարկները, որ վերջերս Հոլանդիայում ավելացել է խիստ վտանգավոր քիմիական թմրադեղերի սպառումը, իսկ թմրադեղերի էժանությունը Հոլանդիան դարձնում է Կոլումբիայի եւ Աֆղանստանի նման մատակարար երկրների շարքը:

Պ. Ք.

ԹՈՒՆԻՍ

Վախճանվել է Հաբիբ Բուրգիբան

Ապրիլի 6-ին, 96 տարեկանում Թունիսում վախճանվել է երկրի առաջին վարչապետ, այնուհետեւ նաեւ առաջին նախագահ Հաբիբ Բեն Ալի Բուրգիբան, որին աշխարհում ճանաչում են որպես «կանանց ազատարարի ու արդի Թունիսի կերտողի»:

Այս մասին է տեղեկացնում անգլիական «Էկոնոմիստ» հանդեսի ապրիլի 15-21 համարը, որը նաեւ տալիս է լրացուցիչ տեղեկություններ: Համեստությունը երբեք խնդիր չի եղել նրա կյանքում, գրում է հանդեսը եւ նշում, որ եթե մի կողմ թողնենք նրա կյանքի որոշ անհեթեթությունները, ապա իրոք նրա նվաճումները բավականին նշանակալի կարելի է որակել: 1957-ին, երկիրն անկախություն ձեռք բերելուց մի տարի անց, նա ջնջում է միապետությունը եւ դառնում նախագահ: Ապա վերացնում է բազմակնությունը, օրինականացնում աբորտը եւ թույլատրում է կանանց ամուսնության պայմանագիրը տնօրինել անձամբ, դատարան դիմել ապահարզանի համար եւ ամուսնանալ ոչ մահմեդականների հետ: Կանանց ազատագրության վերաբերյալ այս նախաձեռնությունները, որ դրական են գնահատվել Արեւմուտքի կողմից, դեռեւս շատ մահմեդական երկրների համար մնում են «անհասանելի»:

Անկախությունից տասը տարի անց բնակչության երկու երրորդը գրագետ էր դարձել: Պաշտոնապես մահմեդական երկիր մնալով, Թունիսը շնորհիվ Բուրգիբայի, աշխարհիկ երկիր դարձավ, որտեղ մահմեդական շատ դոգմատիկ օրենքներ սկսեցին մեկը մյուսի ետեւից տեղի տալ: Նա գաղութարարության դեմ էր, բայց ոչ երբեք Արեւմուտքի: Իսրայելի ճանաչումն էր առաջ քաշում այնպիսի ժամանակ, երբ բոլոր արաբական տերությունները պայքարում էին նրա ոչնչացման համար: 1982-ին Յասեր Արաֆաթին եւ նրա զինակիցներին ապաստան է տվել, երբ վերջիններս Լիբանանից դուրս էին վռնդվել: Մասնագիտությամբ իրավաբան է եղել: 12 տարի է անցկացրել ֆրանսիական բանտերում, բայց խոստովանել է, որ հիացած է ֆրանսիացիներով:

Բուրգիբան երկիրը ղեկավարել է մեկ կուսակցությամբ: Հակառակորդներին չի հանդուրժել եւ հրապարակավ նվաստացրել է նրանց: Իր ծննդյան օրը՝ օգոստոսի 3-ը հռչակել է ազգային տոն: 1975-ին խորհրդարանի կողմից հռչակվել է ցկյանս նախագահ: Ունի մեկ որդի առաջին կնոջից՝ Մաթիլդա Լոուենից: Երկրորդ կինը Վասիլա Բեն Ամարը, որից բաժանվել է 1986-ին, իշխանություն ունեցող կին է եղել: Վերջին 13 տարիներին Բուրգիբան տնային կալանքի էր ենթարկված:

ԱԶԳ

Մշակույթ

Հայաստան թագավորությունը երբեք չի մեռնում

Էդգար Հիլզենրաթ. «Վերջին Մտքի հեքիաթը»

«— Ուրեմն՝ դու պետք է նրան ցույց տաս սա՞րը:
— Այո:
— Է՞լ ինչ:
— Բեքիր քաղաքը,- ասաց ամուսինը եւ մատով ցույց տվեց դեպի հարավ-արեւելք:- Նաեւ Էրզրում քաղաքը, որը իշաայլով մի քանի օրվա ճանապարհով է հեռու Բեքիրից... Ես նրան ցույց եմ տալու նաեւ հայոց թագավորական քաղաք Անին, հազար ու մեկ եկեղեցու քաղաքը: Եվ նրան ասելու եմ. «Անին փլատակների քաղաք է: Անին մեռած է, ինչպես մեռած է հայոց թագավորությունը, Անահիտ աստվածուհու թագավորությունը եւ առաջին քրիստոնեական թագավորությունը»:
— Մեռած չէ,- ասաց կինը:- Մեր քահանա Գաբրիել Համադյանը մի անգամ ասաց. «Հայաստան թագավորությունը մեռած չէ»:
— Իսկ որտե՞ղ պետք է նա լինի, եթե մեռած չէ:
— Նա թվում է մեռած,- ասաց կինը:
— Իսկ ո՞վ ասաց:
— Գաբրիել քահանա Համադյանը...»...

Այս տողերը վերցված են Էդգար Հիլզենրաթի «Վերջին Մտքի հեքիաթը» գրքից:

Այսպես կարելի է անընդհատ մեջբերումներ անել այս գրքից, կարդալ ու չհոգնել, որովհետեւ մեր՝ հայերիս մասին է, մեր 1915 թ.-ի մասին, որովհետեւ գրել է ոչ հայ մի մարդ: Բայց մեր մասին, մեր ողբերգության մասին շատերն են գրել, շատերն են ասել: Այս մեկը՝ Էդգար Հիլզենրաթն է ասել:

«20 տարի շարունակ եղեռնից փրկվածներին ես պատմել էի տալիս պատմություններ Հայաստանից, որ նաեւ Թուրքահայաստան կամ Անատոլիա է կոչվում, ինչպես կուզեք, եւ բազմաթիվ պատմություններից հետո, ինչպես որ հարկն է, իմ սեփականը ստեղծեցի», գրում է Հիլզենրաթը: 20 տարի շարունակ ոչ հայ մարդը հայոց պատմություններն է լսել, խնդրել է պատմել ու չի շտապել գիրք գրել, քանի որ համոզված է եղել, որ եղեռնից փրկված ամեն մի հայ ընտանիքի պատմությունը ցնցող կլիներ: Նա տարիներ շարունակ սպասել է, որպեսզի ամեն ինչ պարզվի, ամեն ինչ ճշգրտվի, որ գրած ամեն մի տողում զուտ ճշմարտություն լինի ու ոչինչ կեղծ չլինի: Իսկ ամեն ինչ պարզվում է Վերջին Մտքի գալստյան հետ, ամեն խառնաշփոթ վերանալու է: Ու եթե անգամ մարդը մեռնի, ապա նրա մասին կասեն. «Տեսեք, այս մարդը ծառի պես է մեռել: Ծառը կարող է կորցնել իր տերեւները, բայց ոչ երբեք իր արմատները: Եվ ինչո՞ւ պիտի մարդկանց մոտ այլ կերպ լինի»:

Մեր մասին եղած բազմահազար գիրք-գրվածքների մեջ Էդգար Հիլզենրաթի «Վերջին Մտքի հեքիաթն» ուրիշ է ոչ միայն իր ոճով, գրական բարձր ճաշակով, այլեւ հային, Հայաստանին մերձենալու անօրինակ ցանկությամբ: Առավել եւս, երբ ամեն ինչ արված-գրված է առանց պաթետիկ խաբկանքի, առանց ցուցամոլության ու թմբկահարության: Ոչ մի տող, ոչ մի նախադասություն նրան՝ հեղինակին չի ցուցանում որպես արեւմուտքներից, հյուսիսներից եկած Կաղանդ պապի, որպես մեզ [illegible], որպես բարերար: Ու ամեն ինչ պարզ լինելու համար մի քանի տեղեկություն հաղորդենք հեղինակի մասին:

Ծագումով հրեա Էդգար Հիլզենրաթը ծնվել է 1926-ին Լայպցիգում: 1938-ին Գերմանիայից տարագրվել է Ռումինիա, 1941-ին տեղահանվել եւ քշվել է առանձնաթաղ: Շատ երկրներով անցնելուց հետո 1951-ին հաստատվել է ԱՄՆ-ում: Նրա «Գիշեր» եւ «Նացիստն ու վարսավիրը» վեպերը համաշխարհային ճանաչում ստացան նախ Ամերիկայում: Միայն 70-ական թթ. այդ գրքերը կարողացան մուտք գործել Գերմանիա: 1975-ին Հիլզենրաթը վերադառնում է Գերմանիա՝ Բեռլին: Իր կյանքի 20 տարին Հիլզենրաթը նվիրել է հայ ժողովրդի պատմության, կենցաղի ու բարքերի ուսումնասիրությանը: Եվ երբ 1989 թ. լույս տեսավ Հայոց եղեռնին նվիրված այս վեպը, արժանացավ «Ալֆրեդ Դյոբլին» մրցանակին: Վեպի գլխավոր հերոս Թովմա Խատիսյանը ծնվել է 1915-ին՝ տարագրության ճանապարհներին, մահացել 1988-ին: Նրա վերջին մտքից ծնվում է դաժան մի հեքիաթ: Հեքիաթասացի եւ հերոսի երկխոսությունից ընթերցողի առջեւ հառնում է Մեծ եղեռնի ահավոր պատմությունը: Բայց ի տարբերություն հայ եւ օտարազգի շատ գրողների (որոնք գրել են հատկապես Հայոց ցեղասպանության թեմայով)՝ Էդգար Հիլզենրաթը տարբերվում է իր սթափ հայացքով, հային, հայ ժողովրդին ոչ միայն կոտորվող ազգ, այլեւ հավերժական էություն ներկայացնելու անձիգ շնորհով:

«— Քանի՞ երեխա ունես,- հարցրեց ինձ ձկնորս Բեդրոսը:
— Տասնմեկ երեխա,- ասացի ես,- եւ շուտով տասներկուսը կունենամ, որովհետեւ կինս կրկին հղի է:
— Արու զավա՞կ պիտի լինի,- հարցրեց ձկնորսը:
— Հուսով եմ, որ տղա է,- ասացի ես:
— Անունն ի՞նչ ես դնելու:
— Վարդան եմ կոչելու իմ որդուն...
— Ուզում ես, որ քո որդին է՞լ հերոս դառնա,- հարցրեց ձկնորսը:
— Ոչ,- ասացի ես:- Հերոսները երիտասարդ են մեռնում, իսկ ես կուզեի, որ իմ որդին ծերանար...»...

Էդգար Հիլզենրաթի գրքում ամեն ինչ հայեցու մտածողություն ունի, հայի սեր, հայի կարոտ ու հայի վիշտ: Բայց առավել եւս՝ հայի հպարտություն կա: Հայոց քաղաքները՝ Ուրֆան, Դիարբեքիրը, Կոնիան, Սվազը... հենց հայոց քաղաքներ են, հայոց լեռները՝ հենց հայոց լեռներ. «Ոմանք դա անվանում են քրդական լեռներ, ուրիշները՝ Հայաստանի լեռներ: Բայց Ֆրանկիստանի մի գիտնական, որը մի անգամ եղել է մեր գյուղում եւ մեր գյուղապետին՝ մուխթար Եփրեմ Աքովյանին, մի տարօրինակ աշխարհագրական քարտեզ է ցույց տվել, ասել է. «Սա Հայկական բարձրավանդակն է: Այն գտնվում է Թուրքիայում, բայց ձգվում է մինչ ռուսական ու պարսկական սահմանները, նույնիսկ մինչեւ Քղասանը»: Հիլզենրաթի մոտ անգամ օրորոցն ու օրորոց օրորելը հայեցի է (օրորոցի վրա աղավնի է քանդակված, իսկ պապից հոր, հորից որդուն անցնող օրորոցը տատերն են օրորում, հաճախ թոկի մի ծայրը օրորոցին, մյուսն իրենց ոտքին կապած հեռվից օրորելու համար): Հիլզենրաթը գիտե, որ հայ մայրերը հղիության ինն ամիսների ընթացքում հայելուն չէին նայում, որպեսզի ծնվելիք զավակը գեղեցիկ ու բախտավոր լինի:

Իր հերոսի՝ Թովմա Խատիսյանի վարքը քննելիս Հիլզենրաթը բարի-ներողամիտ չէ, ճշմարիտ է: Եվ նույնքան ճշմարիտ է բոլորի նկատմամբ: Նա գիտե, որ 1915 թվականին, համաշխարհային առաջին պատերազմի ժամանակ մի ամբողջ ժողովուրդ է ոչնչացվել: «Ուղղակի ոչնչացվե՞լ», Հիլզենրաթի գրքում հարցնում է թուրք վարչապետը: «Ուղղակի ոչնչացվել»: «Ինչ-որ ժամանակ ես մի բան լսել եմ այդ մասին,- ասաց թուրք վարչապետը,- բայց միշտ կարծել եմ, թե դրանք մեր թշնամիների հորինած սուտ հեքիաթներն են»: «Դա հեքիաթ չէ»... Թուրքական պատմության գրքերում այս մասին ոչինչ չկա: Եվ որքան էլ Հիլզենրաթի հերոսը փորձում է հայոց վավերագրեր գտնել թուրքական դիվանում, հնարավոր չի լինում, որովհետեւ «հայոց վավերագիրը վաղուց արդեն փոշոտված է եւ այնքան խիստ փոշոտված, որ դարձել է անգտնելի»: Ոչ ոք, ոչ մեկը չի կարող (չի ուզում) այդ փոշին մաքրել: Հիլզենրաթը գնում, գտնում է հայերի, թուրքերի, քրդերի ու նրանց պատմությունների շնորհիվ մաքրում փոշին: Կոտորված հայերը, «մոռացկոտ» թուրքերը, արեւը պահող քրդերը կողք-կողքի ապրել են մի երկրամասում: Այս երկրում շուտ է մթնում, որովհետեւ լեռնային բարձունքների քրդերը շատ ժիր են եւ ամեն երեկո սեւ այծի մազից հյուսած իրենց ճոպանով արեւը ցած են բերում, քանի որ վախենում են, թե դիվանապետները, որոնցով լիքն է երկրամասը, կարող են արեւն առեւանգել: Գիշերը քրդերն արեւը թաքցնում են նույնպես սեւ այծի մազից պատրաստված մեծ վրանում եւ կրկին բաց են թողնում, երբ քարարծիվն արթնանում է քնից ու առաջին ճիչն արձակում, որի արձագանքը հնչում է Հայաստան աշխարհի հեռավոր լեռներում...

...Երբ այս գիրքը հանձնարարեցին կարդալ, անկեղծ ասած, մեծ ոգեւորություն չապրեցի, որովհետեւ այնքան շատ ենք կարդացել մեր 1915 թ. մասին, որ ակամա ջարդվողի, տանջվողի բարդույթ էինք սկսում ձեռք բերել, ցավագար մի բարդույթ: Իմ ուժը, իմ հզորությունը, իմ ոգին հաճախ մոռանում էի եւ աշխարհի դռներն էի ընկնում իմ 1915-ը հնչեցնելու համար: Անշուշտ, պատմության էջերն անհնար է ջնջել, ինչպես փորձում են անել թուրքական դիվանում: Բայց, անշուշտ, տխուր բան է, որ քոնը գալիս՝ քո դժբախտության մասին է պատմում, օտարը գալիս՝ քո դժբախտության մասին է պատմում: Շնորհակալ լինենք Լիլի Տեր-Մինասյանին, որ գտել է Էդգար Հիլզենրաթի «Վերջին Մտքի հեքիաթը» («Das Marchen vom letzten Gedanken») վեպը (Piper-Verlag, Munchen-Zurich, 1989), թարգմանել հայերեն (ուրիշ լեզուներով արդեն թարգմանվել էր), եւ մենք այսօր հնարավորություն ունենք եւս մեկ ճշմարիտ պատմության ծանոթ լինելու: Համոզված եմ, որ այս վեպը շատ բան է տալիս մեզ:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՈՅԱՆ

ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԿԵՆՏՐՈՆՆԵՐՈՒՄ

Բարեգործությունը Աստծո պարգեւն է

«Արմեն-Ակոբ»-ի նոր գործերը

Այն հիմնականում հայտնվում է այնտեղ, ուր նրա կարիքն ավելի շատ են զգում: Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքում գտնվող «Հայաստան» կինոթատրոնում արդեն երկրորդ տարին գործում է «Արմեն Ակոբ» մշակութային կենտրոնը, որի հիմնադիրներն են ազգային ռադիոյի տնօրեն Արմեն Ամիրյանը եւ սփյուռքահայ գործարար Հակոբ Ջամբազյանը: Մշակութային կենտրոնում գրանցված են շուրջ երեք հազար ծնողազուրկ երեխաներ, որոնք տարբերաբար օգնություն են ստանում կենտրոնի կողմից: Այստեղ գրանցվում են ոչ միայն երկկողմանի, այլեւ միակողմանի ծնողազուրկ երեխաները: Այս երեխաները, բացի ամենամսյա օգնությունից, ամեն ուսումնական տարվա սկզբին ստանում են իրենց անհրաժեշտ դասագրքերը. «...որպեսզի այնպես չստացվի, որ դասագիրք չունենալու պատճառով երեխան հայտնվի փողոցում», ասում է Հ. Ջամբազյանը:

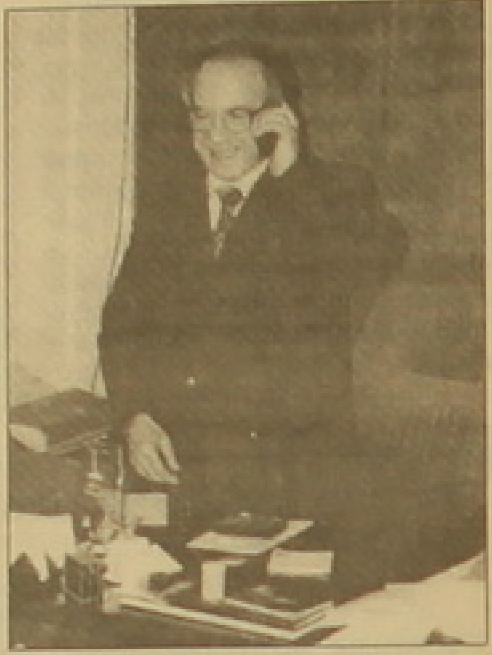

Հակոբ Ջամբազյանը մշակութային կենտրոնի գրասենյակում

Սակայն կենտրոնն ունի մի սկզբունք՝ անձամբ երեխաներին կամ ծնողներին կանխիկ դրամ չի տալիս: «Որովհետեւ չգիտենք, թե նրանք այդ գումարը ինչպես կծախսեն: Եվ հետո այն դրամը, որ նրանք տալու են թանկ գնով սնունդ գնելու, մենք տալիս ենք տեղացի բիզնեսմեններին եւ այսպիսով ավելի էժան գներով ձեռք բերում ավելի էժան սննդամթերք: Կարելի է ասել կրկնակի բարեգործություն ենք անում. բացի այն, որ մեր հովանավորյալները տարբերաբար օգնություն են ստանում, մենք նաեւ խթանում ենք տեղացի գործարարների աշխատանքը՝ պայմանագրեր կնքելով ոչ թե արտադրող օտար ֆիրմաների, այլ մեր հայ բիզնեսմենների հետ»:

Մշակութային կենտրոնը զբաղվում է նաեւ իր հովանավորյալների առողջությամբ: Ունեն 3 բժիշկ եւ ամեն երեխա տարբերաբար բժշկական ստուգում է անցնում: Վերջերս նույնիսկ իրենց ատամնաբուժարանն են բացել:

«Արմեն Ակոբ» մշակութային կենտրոնն ունի նաեւ սոլֆեջիոյի, դաշնամուրի եւ երգի խմբակներ, որտեղ, ի դեպ, ուսուցումն անվճար է: Ապրիլի 15-ին կայացավ նրանց անդրանիկ համերգը: Համերգը բաղկացած էր երկու մասից՝ դաշնամուրային եւ երգչախմբային: Նվագում էին առաջին եւ երկրորդ դասարաններում սովորող երեխաները, իսկ երգչախմբի կատարած երգերի հեղինակը հենց ինքը՝ Հակոբ Ջամբազյանն էր: Նրանք պատրաստվում են գնալ Գյումրի եւ Թալին՝ իրենց այս փոքրիկ համերգով ուրախացնելու տեղի երեխաներին:

Հաջողություն մաղթենք մեր փոքրիկներին, թող նրանք իրենց առանց այն էլ բարդ կյանքում դժվարությունների քիչ հանդիպեն:

ԱՆՈՒՇ ՍՈՂՈՄՈՆՅԱՆ

Ներկայացված է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի մրցանակին

Ռումինիայի մշակույթի նախարարությունը դիմել է ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի միջազգային երաժշտական խորհրդարանին՝ բարիտոն Դավիթ Հովհաննիսյանին ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի մրցանակաբաշխությանը ներկայացնելու առաջարկով, գրում է Ռումինիայի հայոց միության երկլեզու ամսաթերթ «Նոր կյանքն» իր այս տարվա երկրորդ համարում: Դավիթ Հովհաննիսյանի անունը հավերժ կապված է Էնեսկուի «Էդիպ» օպերայի հետ, նույն մրցանակաբաշխությանը Ռումինիայի կողմից ներկայացված է նաեւ ռումին երգահան Ռոման Վլադը, որը ներկայումս գտնվում է Իտալիայում:

«2000 թ. միջազգային մարդ»

Քեմբրիջի միջազգային կենսագրական կենտրոնի (ՄԿԿ) կողմից Ռումինիայի գիտական ասպարեզում ճանաչված պրոֆեսոր Կարապետ Գյումբեքյանն արժանացել է «2000-2001 թթ. միջազգային մարդ» տիտղոսին, հաղորդում է Ռումինիայի հայոց միության երկլեզու ամսաթերթ «Նոր կյանքի» փետրվարյան համարը: Տիտղոսի շնորհման նամակը պրոֆեսորին է ուղարկել ՄԿԿ-ի ընդհանուր տնօրեն Նիկոլաս Լաուն:

Հ. Օ.

Շուտով հաջորդ ալբոմը

Limp Bizkit խմբի անդամները շարունակում են աշխատել իրենց հաջորդ ալբոմի վրա եւ միաժամանակ պլանավորում հաջորդ տեսահոլովակը: Բայց դա "Significant other" ալբոմի երգերից մեկի տեսահոլովակը չի լինելու: Limp Bizkit-ի ղեկավար Ֆրեդ Դարստը պատրաստվում է հոլովակ նկարահանել "Mission Impossible 2" ֆիլմի սաունդտրեկի համար: Վերջինս ընդգրկելու է նաեւ Մետալիկայի նոր երգը՝ "I disappear" եւ Փինք Ֆլոյդի "Have a cigar"-ը՝ Ֆու Ֆայթըրզի եւ Բրայըն Մեյի մշակմամբ: Ֆրեդ Դարստը հույսեր է փայփայում, որ կկարողանա համոզել "MI:2"-ի աստղ Թոմ Քրուզին նկարահանվել Limp Bizkit-ի տեսահոլովակում:

ԱՐԹՈՒՐ ԾՈՒԽՅԱՆ

ՕՐԱՑՈՒՅՑ

Ապրիլի 18

- 1888 թ. ծնվել է մտավորական զինվորականության գործիչ Գարեգին Նժդեհը:
- 1862 թ. ծնվել է իռլանդացի հայագետ, ճանապարհորդ եւ աշխարհագրագետ Հենրիխ Լինչը, որը երկու անգամ եղել է Հայաստանում եւ Փոքր Ասիայում: Նա գրել է «Հայաստան» աշխատությունը, որտեղ հանգամանորեն շարադրել է հայ ժողովրդի պատմությունը:
- 1955 թ. մահացել է մեծ գիտնական, ֆիզիկոս, հարաբերականության տեսության հիմնադիր Ալբերտ Էյնշտեյնը:

ՆԱԻՐԱ ԹԱԳՆՈՍՅԱՆ

ԸՄԲՇԱՄԱՐՏ

Մեդալ եւ օլիմպիադայի ուղեգիր

Մոսկվայում ավարտվեց հունահռոմեական ոճի ըմբշամարտի Եվրոպայի 47-րդ առաջնությունը:

Ինչպես եւ սպասվում էր, առավել հաջող հանդես եկավ Ռուսաստանի հավաքականը, որը թիմային հաշվարկում գրավեց առաջին տեղը: Նրա ըմբիշները 3 ոսկե մեդալ նվաճեցին: Օլիմպիական խաղերի 3-ակի, աշխարհի 9-ակի եւ Եվրոպայի 11-ակի չեմպիոն, ծանրքաշային Ալեքսանդր Կարելինը այս անգամ էլ փայլեց: ՌԴ Դումայի պատգամավորը եզրափակիչում թեեւ դժվարությամբ, այնուամենայնիվ հաղթեց նախկինում Մոլդովան, իսկ այժմ Բուլղարիան ներկայացնող Սերգեյ Մուրեյկոյին եւ 12-րդ անգամ նվաճեց աշխարհամասի չեմպիոնի կոչումը: Եվրոպայի չեմպիոններ դարձան նաեւ Ռուսաստանի ներկայացուցիչներ Վարդերես Սամուրգաշեւը (63 կգ քաշային կարգ) եւ Ալեքսեյ Լուժկովը:

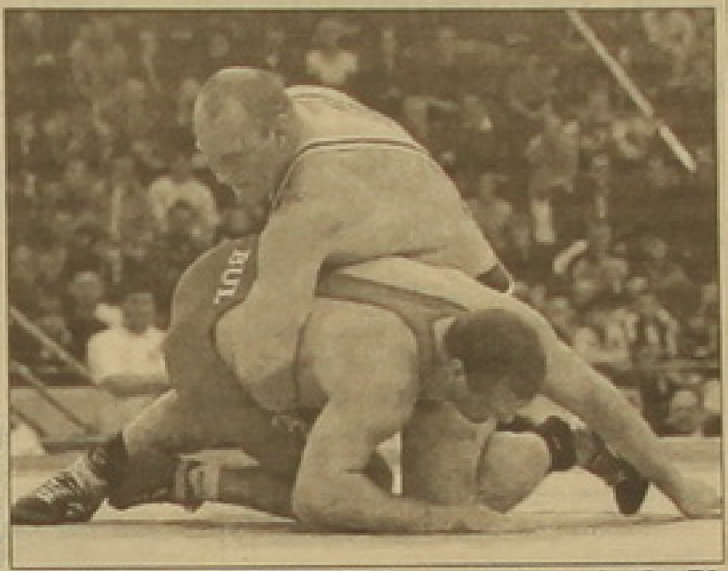

Հայաստանի ըմբիշները միայն մեկ պարգեւ կարողացան շահել: 69 կգ քաշային կարգում հանդես եկող Մովսես Կարապետյանը բրոնզե մեդալի արժանացավ: Հաջող հանդես եկավ նաեւ Վաղինակ Գալուստյանը (63 կգ): Նա 4-րդ տեղը գրավեց, բայց նրա վաստակած միավորները, գումարած ընտրական մրցաշարերում ունեցածը, բավական եղան, որ երեւանցի ըմբիշը օլիմպիական խաղերի ուղեգիր նվաճի: Այսպիսով նա մեր հինգերորդ հունահռոմեական ոճի ըմբիշն է, որը Սիդնեյի օլիմպիադային մասնակցելու իրավունք է ստանում:

Հիշեցնենք, որ մինչ այդ նման իրավունք նվաճել էին Կարեն Մնացականյանը (58 կգ), Լեւոն Գեղամյանը (76 կգ), Խորեն Պապոյանը (97 կգ) եւ Հայկազ Գալստյանը (130 կգ): Այսպիսով հունահռոմեական ոճի ըմբշամարտի հավաքականը (ավագ մարզիչ Լեւոն Ջուլֆալակյան) օլիմպիական խաղերի ուղեգրերի թվով միայն ծանրորդներին է զիջում (այս մարզաձեւի մեր հավաքականը Սիդնեյում 6 ներկայացուցիչ կունենա):

Նշենք, որ առ այսօր Հայաստանը օլիմպիական խաղերի 24 մասնակից ունի:

Ռ. Ա.

Համագործակցության հրավեր

ՀՀ արդարադատության նախարարությունում գրանցված են արեւելյան տարբեր մարզաձեւերի տասնյակ ֆեդերացիաներ: Նրանք չեն համագործակցում պետական համապատասխան կազմակերպությունների հետ, ինքնուրույն կազմակերպում եւ անցկացնում են Հայաստանի առաջնություններ եւ այլ մրցաշարեր: Փաստորեն մեր պետության մեջ տեղի են ունենում մարզական իրադարձություններ, որոնց նպատակների, կայացման ձեւի, որակի մասին անտեղյակ են պետական կառույցներում: Հայտնի չէ նաեւ, թե ինչ կարգի եւ մակարդակի են հայ երիտասարդության արեւելյան մարտարվեստներ ուսուցանողները: Անհրաժեշտ կարգի բացակայության մասին է վկայում եւ այն, որ սպորտվարչության տարեկան օրացուցային պլանում ընդգրկված չեն արեւելյան մարզաձեւերի ՀՀ առաջնությունները: Նկատի ունենալով այս ամենը, ՀՀ մշակույթի, երիտասարդության հարցերի եւ սպորտի նախարարության սպորտվարչությունը համագործակցություն է առաջարկում վերը նշված ֆեդերացիաներին: Ավելին, սպորտվարչությունը կամովին նախաձեռնություն է հանդես բերում արեւելյան մարզաձեւերից երկրի առաջնություններ կազմակերպելու եւ անցկացնելու համար (ֆեդերացիաների հետ համատեղ): Նախաձեռնության շնորհիվ կպարզվեն մարզիչների ով լինելը, նրանց կարգը, մասնագիտական աստիճանը եւ հմտությունները: Մի խոսքով, ամեն բան արվում է մեր պատանիների եւ երիտասարդների առողջությունը հուսալի մարզիչների վստահելու համար:

ՀՀ ՍՊՈՐՏՎԱՐՉՈՒԹՅԱՆ ԼՐԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԲԱԺԻՆ

Ո՞վ կմտնի հաջորդ փուլ

Այսօրվանից սկսվում է ֆուտբոլի եվրագավաթների հերթական եռօրյան:

Չեմպիոնների լիգայում կանցկացվեն քառորդ եզրափակիչ, իսկ ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությունում՝ կիսաեզրափակիչ փուլերի պատասխան խաղերը:

Չեմպիոնների լիգայում այսօր կմրցեն «Բարսելոնը» (Իսպանիա)-«Չելսին» (Անգլիա) եւ «Լացիո»-(Իտալիա)-«Վալենսիա» (Իսպանիա), վաղը՝ «Մանչեսթր յունայթեդ» (Անգլիա)-«Ռեալ» (Իսպանիա) եւ «Բավարիա» (Գերմանիա)-«Պորտո» (Պորտուգալիա) զույգերը: Շատ դժվար են «Բարսելոնի» եւ «Լացիոյի» գործերը, քանի որ մրցակցի խաղադաշտերում նրանք լուրջ պարտություններ են կրել (համապատասխանաբար 1-3 եւ 2-5 հաշիվներով): Ինչ վերաբերում է մյուս երկու զույգերին, դրանցում գերադասելի են «Մանչեսթրի» եւ «Բավարիայի» հնարավորությունները, քանի որ առաջին խաղերը նրանք ոչ-ոքի են ավարտել (համապատասխանաբար 0-0 եւ 1-1):

Հինգշաբթի օրը կայանալիք **ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի** խաղերից մեկում կհանդիպեն «Լիդսը» (Անգլիա) եւ «Գալաթասարայը» (Թուրքիա), մյուսում «Լանսը» (Ֆրանսիա) եւ «Արսենալը» (Անգլիա): Դրանցից առաջինը հաստատ մեծ հետաքրքրություն է առաջացրել Ստամբուլում կայացած խաղին նախորդած անկարգությունների պատճառով (հիշեցնենք, որ երկու անգլիացի ֆուտբոլասեր սպանվեցին, իսկ մի քանիսը հայտնվեցին հիվանդանոցում): Անգլիայի իշխանությունները արգելել են թուրք ֆանատների մուտքը երկիր, որպեսզի նոր միջադեպեր չլինեն: Հայտնի է դարձել, որ «Լիդս»-«Գալաթասարայ» խաղի գլխավոր մրցավար, իտալացի Պիեռլուիջի Կոլինան հրաժարվել է սպասարկել հանդիպումը: ՈՒԵՖԱ-ն նրան փոխարինող է փնտրում: Անգլիացիները հավատում են, որ իրենց թիմը եզրափակիչ մտնելու հնարավորություն ունի, թեեւ մրցակցի դաշտում «Լիդսը» պարտվել է 0-2 հաշվով:

Մասնագետները հավասար են գնահատում «Լանսի» եւ «Արսենալի» հնարավորությունները: Առաջին խաղում անգլիացիները հաղթել են նվազագույն 1-0 հաշվով:

ՖՈՒՏԲՈԼ

Փոփոխություններ խաղացանկում

Ապրիլի 26-ին «Հրազդան» մարզադաշտում ընկերական հանդիպում կանցկացնեն Հայաստանի ու Վրաստանի ազգային հավաքականները:

Դրա հետ կապված՝ փոփոխություններ են տեղի ունեցել երկրի առաջնության եւ «Անկախության» գավաթի խաղարկության խաղացանկում: Առաջնության 4-րդ տուրի խաղերը, որոնք պետք է անցկացվեին ապրիլի 23-ին, հետաձգվել են անորոշ ժամանակով, 5-րդ տուրի խաղերը ապրիլի 29-ի փոխարեն, կանցկացվեն մեկ օր ուշ, ամսի 30-ին: Գավաթի քառորդ եզրափակիչի խաղերից նախատեսված օրը՝ ապրիլի 18-ին կանցկացվի միայն «Միկա»-«Արաքս» հանդիպումը, իսկ «Կիլիկիա»-«Շիրակ» եւ «Դինամո»-«Զվարթնոց» խաղերը տեղի կունենան վաղը: «Արարատ»-«Լեռնագործ» պատասխան հանդիպումը պետք է կայանար ամսի 16-ին, բայց Կապանի թիմը հրաժարվեց գավաթի խաղարկությունը շարունակելուց՝ պատճառաբանելով ակումբի ֆինանսական դժվարությունները: Այսպիսով, «Արարատը» մտավ կիսաեզրափակիչ:

ԱՈՒԴԻՏՈՐԱԿԱՆ ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

«Նաիրի-96» ապահովագրական ընկերության 1999 թ. տարեկան ֆինանսական ցուցանիշների վերաբերյալ

«Նաիրի-96» ՍՊԸ ապահովագրական ընկերության համառոտ հաշվեկշիռն առ 01.01.2000 թ.

հազ. դրամ

Ակտիվներ	Գումարը առ 01.01.2000 թ.	Պասիվներ	Գումարը առ 01.01.2000 թ.
1. Ոչ ընթացիկ ակտիվներ	236105.4	1. Սեփական կապիտալ	231438.9
ա. թ.		որից	
հիմնական միջոցներ	233605.4	ա) կանոնադր. կապիտալ	224015.0
2. Ընթացիկ ակտիվներ	41967.3	2. Երկարաժամկետ պարտավոր.	-
ա. թ.		3. Կարճաժամկետ պարտավոր.	46633.8
ա) պաշարներ	1510.0	ա. թ.	-
բ) վերաապահովագրողների բաժինը ապահովագրական պահուստներում	-	ա) ապահովագրական պահուստներ	33685.1
գ) կարճաժամկետ դեբիտորական պարտքեր	6759.3	բ) կարճաժամկետ կրեդիտ. պարտք	12948.7
		-որից հաշվարկներ բյուջեի հետ	2704.7
դ) կարճաժամկետ ֆինանսական ներդրումներ	22219.9		
ե) դրամական միջոցներ	11478.1		
Հաշվեկշիռ	278072.7	Հաշվեկշիռ	278072.7

1999 թ. ֆինանսական ամփոփ հաշվետվությունը

հազ. դրամ

Ցուցանիշներ	Գումար
Ապահովագրական գործունեությունից շահույթ	27944.3
Գործառնական այլ եկամուտներ	12234.9
Գործառնական այլ ծախսեր	1107.3
Կառավարման եւ ընդհանուր ծախսեր	25717.7
Շահույթ	13354.2
Շահութահարկ	2638.6
Զուտ շահույթ	10715.6

Մեր կարծիքով, ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով ճիշտ են արտացոլում ընկերության ֆինանսական վիճակը, գործունեության արդյունքները եւ դրամական միջոցների հոսքերը 01.01.2000 թ. դրությամբ՝ աուդիտի ստանդարտներին համապատասխան:

«Հայաուդիտ» ՍՊԸ աուդիտորական գործունեություն N 004, 005 արտոնագրեր

ԽԱՉԲԱՌ

Նախորդ համարում տպագրված մրցանակային սկանվորդի պատասխանները

Ուղղահայաց

1. Ֆելինի: 2. Պենելոպե: 3. Սանդ: 4. Հուդ: 7. Նա: 9. Շիա: 10. Ինի: 13. Ուր: 14. Բու: 16. «Սոնի»: 19. Սիոն: 21. Անահ: 24. Միրո: 25. Ամառ: 27. Դդում: 28. «Բրձոլա»: 30. Արեւելք: 33. Ագամա: 34. Գոգեն: 36. Շարք:

Հորիզոնական

5. Թեքե: 6. Նարու: 8. Նշան: 11. Եհ: 12. Դու: 15. Լաս: 17. Իրո: 18. Աս: 20. Պան: 22. Նիս: 23. «Արմենիա»: 26. «Մոնդ»: 29. Բրահմա: 31. Արոր: 32. Ռագու: 35. Եւ: 37. Գոմ: 38. Դոդե: 39. Անագ: 40. Լոր: 41. Որ: 42. Մեք: 43. Եք: 44. Կայք: 45. «Ան»:

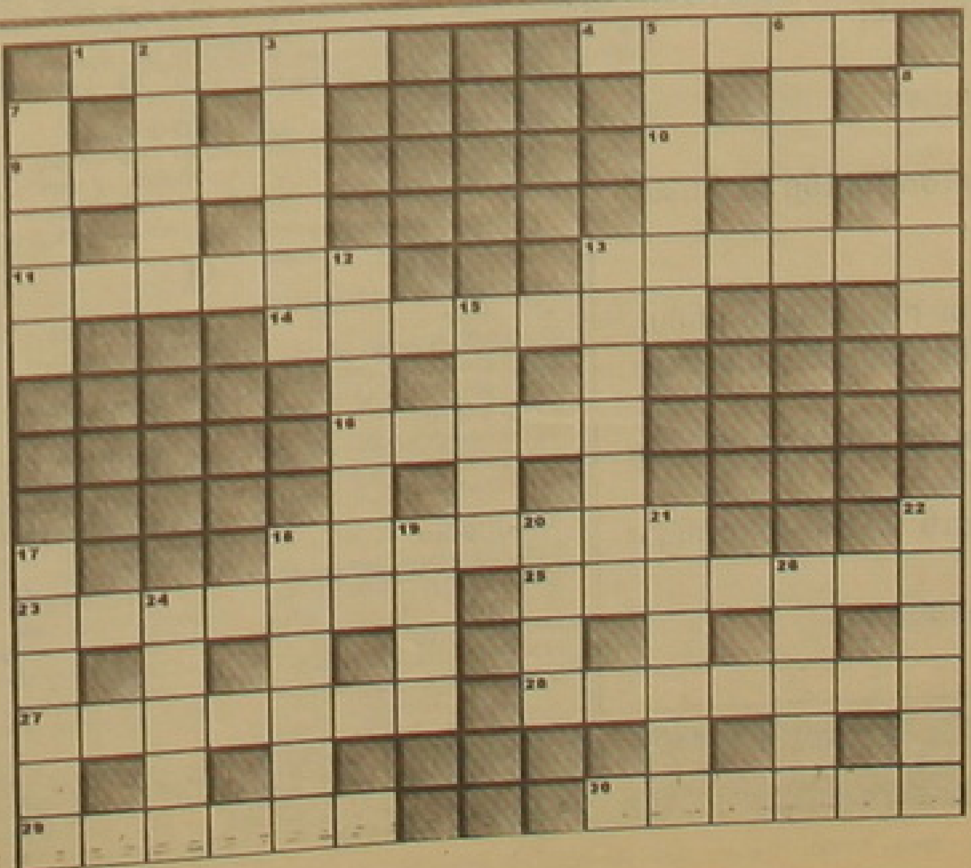

Հորիզոնական

1. Լոբու «հորեղբոր տղան»: 4. «Հրեական կողմնորոշում ունեցող» աստված: 9. 2-րդ կարգի թանկարժեք քար: 10. Արգոնավորդների լիդերը: 11. Ջուրը՝ ժայռի գագաթից նայողի համար: 13. Սպենդիարյանի «թանկարժեք», բայց «անմշակ» օպերան: 14. Ասենք՝ մետրո: 16. Շուշանը, եղինջը՝ որպես նախուտեստ: 18. Ձեռագործ գորգանկար: 23. Իմպրեսիոնիստական երաժշտության ֆրանսիացի «Ադամը»: 25. Երգիչ, երգահան, խմբավար, կատարող, գործիքավորող: 27. Ֆուտբոլիստ Բաքանգիդայի հայրենիքը: 28. Մեծությամբ երրորդը ԽՍՀՄ-ում: 29. «Կորած-մոլորած» գյուղ Սյունիք նահանգի Քաշունիկ գավառում: 30. Լիլիպուտի «իդեալը»:

Ուղղահայաց

2. Լորտուի նման է, բայց խիստ թունավոր: 3. «Պրոլետարներ բոլոր երկրների, միացեք»: 5. «Ծիծաղի սենյակում»՝ ծամածռող առարկա: 6. Տան, օջախի հայ դիցուհի՝ Նանե, հռոմեացի դիցուհի՝ ...: 7. «Ի մի բերված» աշխարհագրական քարտեզներ: 8. «Դատարկ» հավատ: 12. Հունական առասպելում նա առաջին թռչող մարդու հայրն էր: 13. Ճաշի դասական «ավարտ»: 15. Ճապոնական «սեղանի քանդակ»: 17. Ամբարում՝ ալյուր, անգարում՝ ...: 18. Նավթամշակման «ճանապարհային» մնացորդ: 19. Հորեղբայրը՝ Լոռիում: 20. «Խայթող» օրգան: 21. Ուրարտացի: 22. Հնում նա երկինքն էր պահում, հիմա՝ շենքերը: 24. Կուրերի կրոնական «կայան»: 26. Պտղաբերության եւ լուսնի աստվածուհին Հին Եգիպտոսում:

ԱԶԳ

Օրվա հետքերով

ՌԵՊԼԻԿ

Ինչպես հարգել ցեղասպանության զոհերի հիշատակը...

Եղեռնի զոհերի հուշահամալիր այցելելը մեզանում ավանդույթ է եղել եւ կա: Անկախ տարիից ու սերնդից՝ ասես ենթագիտակցորեն զգում ենք, որ ապրիլի 24-ին մեր՝ հուշահամալիրում լինելն անհրաժեշտություն է:

Սակայն նույն ենթագիտակցությամբ առաջնորդվելով՝ հաճախ չենք վերլուծում, թե ի վերջո ինչ մղումներով ենք այցելում Ծիծեռնակաբերդ. շատերը, գլխավորապես՝ երիտասարդությունը, ապրիլի 24-ին հուշահամալիր են այցելում... պարզապես այցելած լինելու համար: Սրա երբը ոմանց համար վերածվում է հաճելի զբոսանքի, որի անբաժանելի «զարդն» են պաղպաղակը, արեւածաղկի սերմը, իսկ զույգերի համար՝ նաեւ գրկախառնությունները: Նախորդ տարիների դառը դիտարկումներն էլ վկայակոչելով՝ իրոք մնում է ցավ զգալ, որ մեզ համար այդպիսի նշանակության օրը կարող է, այլ օրերի պես, ինքնացուցադրման կամ պարապ ժամանցի իմաստ ստանալ: Կարելի է նույնիսկ մտավախել, որ իրենց շահութաբեր գործը հուշահամալիր «կտեղափոխեն» նաեւ լոտո վաճառողները:

Այս մտավախություններն են, որ մեզ ստիպեցին անմիջապես արձագանքել հասարակական-քաղաքական մի քանի կազմակերպությունների տարածած՝ վերոշարադրյալ բովանդակությամբ հայտարարությանը: Այդ կազմակերպություններ են «Ազատ Հայք-Առաքելությունը», «Ազգայնական» ակումբը, Արիական ցեղապաշտական կուսակցությունը, «Նժդեհյան ցեղակրոնը», «Ներդաշնակ աշխարհը» եւ «Վաստուրականի նոր սերունդը»: Հայտարարության նյութը, սակայն, այնքան արդիական է, որ, վստահ ենք, կմիանային այլ կազմակերպություններ նույնպես:

Խնդիրն այն է, որ ապրիլի 24-ին իրավապահ մարմինները պիտի ոչ միայն երթը կարգավորեն, այլեւ հետեւեն նման թվացյալ մանր խախտումներին, որոնք իրականում աղճատում են ընդհանուր տրամադրությունն ու տպավորությունը: Իսկ այս տարի միջոցառման բարձրաձայնակ ապահովումը պարզապես պարտադիր է, քանզի նշում ենք ցեղասպանության 85-րդ տարելիցը:

Ա. Բ.

ԱՅԺ

Սենատում Հայոց ցեղասպանության ընդունման երրորդ փորձը կհաջողվի

Վստահ են Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի պատգամավորները

Ապրիլի 16-ին Երեւան ժամանեց Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի Ֆրանսիա-Հայաստան պատգամավորական բարեկամության խումբը: Խմբի նախագահ Ժան Պոլ Բրենը եւ մյուս չորս պատգամավորները երեկ երեկոյան հասցրել էին արդեն այցելել Երեւանի կոնյակի գործարան: Չնայած այնտեղ լսել էին «Պեռնո Ռիկար» ընկերության ներկայացուցիչների մի քանի դժգոհությունները՝ կապված հասկապես կնքված պայմանագրի մի քանի կետերում հայկական կողմի թերանալու մեջ, ընդհանուր առմամբ լսել էին դրական գնահատականներ Հայաստանում վերջիններիս աշխատանքի հետ կապված: Ֆրանսիայի խորհրդարանականների այցելությունը կամփոփվի երեք ոլորտների շրջանակում՝ տնտեսական, մարդու իրավունքներ եւ ֆրանկոֆոնիա: Ինչպես նշեց տկն Ռիվազին, իրենք նպատակ ունեն պարզելու, թե ինչպես է հնարավոր զարգացնել Հայաստանում տնտեսությունը, հատկապես ինչի՞ կարիք ունի Հայաստանը: ԱԺ-ի պատգամավորները նախատեսում են մասնավորապես հանդիպումներ Հայաստանում ֆրանսիացի ներդնողների հետ: Սենատի կողմից Հայոց ցեղասպանության փաստի չընդունմանը վերաբերող անխուսափելի հարցին ֆրանսիացի պատվիրակները մեկնաբանեցին, թե անշուշտ Ֆրանսիա-Թուրքիա տնտեսական շահերը մեծ դեր են խաղացել Սենատի ընդունած որոշման մեջ, բայց նաեւ հույս հայտնեցին, թե երրորդ անգամ Սենատում սույն հարցի քննարկումը կպսակվի հաջողությամբ հայերիս համար: Հետաքրքրական է ֆրանսիացի խորհրդականների նախատեսված հանդիպումը ՀՀ արդարադատության նախարար Դավիթ Հարությունյանի հետ՝ Եվրախորհրդին Հայաստանի անդամակցելու համատեքստում: «Ազգի» այն հարցին, թե որքանով իրատեսական է Հայաստանի անդամակցությունը Եվրախորհրդին առաջիկա հունիս ամսին եւ հատկապես անդամակցությունը Ադրբեջանի հետ միաժամանակ, պրն Բրենը պատասխանեց, որ իսկապես Եվրախորհրդին անդամակցելու Հայաստանի ցանկությունը խիստ մեծ է, բայց դեռ շատ քայլեր կան հաղթահարելու: Նա ընդունեց նաեւ, որ թեպետ Հայաստանի եւ Ադրբեջանի միաժամանակյա անդամակցությունը ձեւական պայման է, այնուամենայնիվ, այստեղ կա տարածաշրջանում քաղաքական իրավիճակի ղարաբաղյան խնդրի գոյության անուղղակի ազդեցությունը: Ֆրանսիա-Հայաստան պատգամավորական բարեկամության խումբը դեռ հանդես կգա այցելության արդյունքներն ամփոփող մամլո ասուլիսով, իսկ մինչեւ ապրիլի 22-ը, բացի երեւանյան հանդիպումներից, կլինի նաեւ Գյումրիում եւ Հայաստանի հարավում:

Լ. Գ.

Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի հասուրկ դասընթացների բաժին

Դասախոսությունների շարք ծրագիր

Բանախոս՝ ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահի տեղակալ

Տիգրան Թորոսյան

Թեման՝ «ՀՀ ներքաղաքական իրավիճակի վերլուծություն»

Հինգշաբթի, ապրիլի 20-ին, ժամը 18:30-ին, Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի փոքր դահլիճում:

Դասախոսությունը կընթանա հայերենով, անգլերեն համընթաց թարգմանությամբ:

Մուտքն ազատ է

Լրացուցիչ տեղեկությունների համար զանգահարել՝ 27-16-58

Հայտարարություն

Արմենտելը հայտարարում է մրցույթ՝ հեռախոսային ցանցի վերակառուցման համար նախատեսվող պողպատե հարմարանքների (Steel Fittings) մատակարարման: Մրցույթին կարող են մասնակցել ինչպես ՀՀ տարածքում, այնպես էլ արտասահմանում գրանցված կազմակերպությունները եւ մատակարարները:

Մրցույթի անցկացման պայմանների, ինչպես նաեւ պողպատե հարմարանքների տեխնիկական տվյալների մասին համապատասխան փաստաթղթերը կարող եք ստանալ հետեւյալ հասցեով՝ Ահարոնյան 2, 6-րդ հարկ, 634 սենյակ, հեռ.՝ 28-70-66: Առաջարկները պետք է ներկայացվեն վերոհիշյալ հասցեով, մինչեւ 2000 թ. մայիսի 2-ը, ժամը 12:00-ը:

ԱՐՄԵՆՏԵԼ ՀՁ ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊԵՐԻ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ԴԱՍԱՎԱՆԴՈՒՄ ԵՄ իտալերեն լեզու՝ գրավոր եւ խոսակցական:
Անհատական դասընթաց, գինը՝ մատչելի:
Հեռախոս՝ 53-82-13

Հարգելի բաժանորդներ

«Հայմամուլ» ՊՓԲ ընկերությունը՝ Հայաստանում մամուլի տարածման ամենահին, ամենահուսալի կազմակերպությունը, սկսում է ՀՀ, ԱՊՀ եւ հեռավոր արտասահմանյան երկրների թերթերի եւ ամսագրերի 2000 թ. երկրորդ կիսամյակի բաժանորդագրությունն ինչպես կազմակերպությունների եւ ձեռնարկությունների, այնպես էլ անհատ բաժանորդների համար:

Ընկերությունը երաշխավորում է բաժանորդագրված մամուլի առաքումը բաժանորդի նախանշած ժամին ու վայրում (բնակարան, աշխատավայր, փոստարկղ, մոտակա կրպակ եւ այլն):

Տեղեկությունների համար դիմել «Հայմամուլ» ՊՓԲԸ (Սասունցի Դավթի հրապարակ 2) կամ թիվ 10 փոստատան (Հանրապետության հրապարակ) մեր գործակալին:

Հեռ.՝ 45-82-00, 45-82-56, 56-79-40

Academy for Educational Development

USAID

Chemonics International Inc.

ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը (USAID),
Կրթության զարգացման ակադեմիան (AED) եւ
Քեմոնիքս ինթերնեշնլը
տեղեկացնում են
տնտեսական թեմաներով գրող լրագրողներին, որ AED-ի «Անցման շրջանի տնտեսությունների հիմնախնդիրները» զեկուցումների շարքի հերթական հանդիպումը տեղի կունենա ապրիլի 21-ին, ժամը 11:30-ին, Թեքեյան կենտրոնում (Խանջյան 50):
Հանդիպմանը կմասնակցեն
ՀՀ պետական գույքի կառավարման նախարարի տեղակալ
Աշոտ Մարկոսյանը,
IBTCI-ի հայաստանյան գրասենյակի ավագ խորհրդատու
Դեյվիդ Սմիրան:
Թեման՝ «Մասնավորեցման գործընթացի ներկա իրավիճակի վերլուծությունը եւ հետագա քայլերը»

Հանդիպումից հետո՝ ժամը 13:30-ին, տեղի կունենա տնտեսական եւ իրավական թեմաներով գրող լրագրողների համար Քեմոնիքս ինթերնեշնլի կազմակերպած սեմինարների շարքի հերթական թեմայի ներկայացումը:
«Իրավաբանական անձանց եւ անհատ ձեռներեցների գրանցումը (գործող օրենքը եւ ԱԺ-ին առաջարկվող փոփոխությունները)»
թեմայով հանդես կգան Միջազգային իրավական խորհրդատվություն ՍՊԸ-ի գործընկեր
Էդիթ Խաչատուրյանը,
ՀՀ ձեռնարկությունների պետական ռեգիստրի վարչության պետ
Տիգրան Մուկուչյանը

ՀԵՌՈՒՍՏԱՑՈՒՑԱԴՐԵՐ

18 ապրիլ

Հ1

9.00 Հայլուր
9.20 Հեռուստասերիալ «Սուրճ կնոջ բուրմունքով»
10.10 Հայորդաց տներ
10.20 Մամուլի կրպակ
10.30 Համայնապատկեր
11.00 Գ/Ֆ «Գործողություն «Փիղ»
12.40 Բարի ախորժակ
13.00 Հայլուր
13.20 Ռուբիկոն+
16.00 Մուլտֆիլմ «Քյուշայի եւ Կոմպյուշայի մասին»
16.20 «Ասպետ» վիճակախաղ
17.00 Հայլուր
17.20 Նոր սերունդ
18.00 Հեռուստասերիալ «Սուրճ կնոջ բուրմունքով»
19.00 1 լուր
19.10 «Պրեմիերա Թեհրանում»
19.55 Ռուբիկոն
20.25 Արտակարգ ալիք
20.35 Տունտունիկ
21.00 Հայլուր
21.40 Ազգային ժողովի նիստում. հայտարարություններ, հարցեր կառավարությանը
(Արբանյակային հեռարձակմամբ
21.40 Գ/Ֆ «Կոտ մը երկինք»
23.05 Փաստագրական կինոնկար «Երգ երգոց»)
23.40 Հայլուր
00.00 Կեսգիշերային ճեպընթաց
01.00 Ռուբիկոն+

Պրոմեթեւս

9.00 «Բարի լույս, Հայաստան»
10.00 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
18.00 Մուլտֆիլմ
18.10 Մանկական ժամ. սերիալ «Նինձյա կրիաները», սերիալ «Սոլթի»
19.00 «Ամեն ինչ հանուն քո սիրո»
20.00 Լրաբեր
20.35 «Շոկ»
20.55 Մոլիս Բեժար. Գուստավ Մալեր
21.10 Օրը
22.25 «1-02» լրատու
22.30 Առողջ լոռո
23.35 Գ/Ֆ «Խորթ մայրը»

Ար

9.00 Տոմար
10.30 Աստարեզ (կրկնություն)
19.05 Զոդիկ
19.30, 21.30, 24.00 Սուրհանդակ
20.00 Մամուլի խոսնակ
20.10 Գիտաստղեր
20.30 Կամ-կամ
21.10 Դիվանդպար
22.05 Գ/Ֆ «Մենք հրեշտակներ ենք»
0.35 Ակնթարթ
0.40 Սուր սենյակ
1.00 Գ/Ֆ «Չախողների պարահանդեսը»
(ավարտին Սուրհանդակ)

Կենտրոն

7.00 Բարի առավոտ
10.00 Նորություններ
10.15 Սերիալ «Քնքուշ թույն»
16.00 Նորություններ
16.20 Մուլտսերիալ «Ջոնի Քվեսթի անհավանական արկածները»
16.40 Հրաշալի ընկերախումբ
17.00 Ձունգլիների կանչը
17.25 Մինչեւ 16 եւ բարձր
18.00 Սերիալ «Քնքուշ թույն»
19.00 Նորություններ
19.30 Դիմակներ շոու
20.00 Մարդը եւ օրենքը
20.45 Սերիալ «Հուշեր Շերլոք Հոլմսի մասին»
21.45 Բարի գիշեր, երեխաներ
22.00 Ժամանակ
23.00 Գ/Ֆ «Լողավազան» (դերերում Ա. Դելոն, Ռ. Շնայդեր. Ֆրանսիա, 1969 թ.)

РТР

7.00, 8.00, 9.00, 10.00 Լուրեր
7.20-10.30 Բարի լույս, Ռուսաստան
7.35, 9.35 Ընտանեկան նորություններ
9.20 Հեռուստատեսային ՀՄՍ. հերթապահ բաժանմունք
10.40 «Արենա-սպորտ»
11.20 Սերիալ «Գնչուհին»
12.05 Սերիալ «Սանտա Բարբարա»
13.00 Հեռուստատեսային ՀՄՍ
13.30 Իմ XX դարը
14.00, 18.00, 21.00, 00.00 Լուրեր
14.30 «Կանանց խաղաք»
15.05 Սերիալ «Սեւ մարգարիտ»
15.50 Սերիալ «Հարուստներն ու նշանավորները»
16.45 Իմ ընտանիքը
17.40 Մուլտծրագիր
18.30 Աշտարակ
18.55 «Կլոր տարեթիվ». Վլադիմիր Վասիլեւ
19.25 Թատրոն+TV Միխայիլ Լեւիտինի հետ
20.25 Իմեք ինքս ռեժիսոր
21.45 Սերիալ «Վայրի հրեշտակը»
22.40 Սերիալ «Կոմպոզիտորը»
00.30 Տղամարդը եւ կինը
01.20 Կինոյի ժամ. Ջեկ Նիկլսոնը եւ Մայկլ Քեյնը «Արյուն եւ գինի» ֆիլմում (ԱՄՆ)
03.00 Հեռուստատեսային ՀՄՍ. հերթապահ բաժանմունք

@rminco Global Telecommunications Համակարգչային ուսուցում ԻՆՏԵՐՆԵՏ դպրոցում: Խանջյան 50: Հեռ. 575823:

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչութեան տպարան, Երեւան-23, Արշակունեաց 2 Գրանցման թիւ 65. Դասիչ 69150. Պատուէր 1243 Տպաքանակը՝ 4000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 17. 04. 2000 Գինը՝ 100 դրամ